

עמוס נאמן, 10 למרץ 2008

עמוס : אני הגעתי לחטיבת מחוז 16 באוגוסט 1966 אחרי החגים, אחרי חפיפה קצרה, אביב ברזילי שהיה מח"ט עם מרבית המטה ירדו לחירבת מחט ובאופן שיטתי לאורך כמעט חמישה חודשים אימנו את כל החטיבה. זה כלל 4 גדודי חי"ר, 4 גדודי חי"מ, 3 גדודי ארטילריה, הנדסה, סיירת יוסי : איזה סוגי אימונים עשו להם, אתה זוכר ?

עמוס : היו אימונים פרופר, אימונים מהפרט לעד כיבוש מיצב גדודי, עם סיוע כולל טנקים כולל, באופן סמלי, לא הפעילו מטוסים, אבל עם קשר למטוסים, אימון על רמה..

יוסי : היה אימון תקיפה עם שיתוף פעולה עם טנקים ?

עמוס : כן, לא בצורה... זה היה די שלדי, אבל כולל אימונים של הטנקים, היו לנו 20 טנקים של קמרה כולל יחידות ההנדסה וגם יחידות ההג"א וגם יחידות הגנה מרחבית, הם עברו אימונים בצורה קצת שונה. אבל בהגנה המרחבית של מוצי היו פלוגות...

יוסי : שמוצי היה מפקד ההגנה המרחבית ?

עמוס : כן מוצי שלנו, לא מוציא המגד אלא מוצי אורגד, מוישה אורגד. לא משנה, הוא ישב בהרטוב, לא בהרטוב באבו גוש במשטרה, והם היו מאורגנים בחבלים וכל מה שקשור בזה. לכל חבל הייתה פלוגה עתודה כמו שבזמנו היה בהתיישבות העובדת, שכל ישוב היה מוציא מחלקה וזה היה הכוח שהיה צריך לתת את המענה הראשוני. עכשיו, הדבר הפנטסטי היה שאני הייתי בעל הבית על ירושלים לאורך כל התקופה הזו. היות ואי אפשר היה לעצור את הפעילות המבצעית, ואי אפשר היה על כל דבר להתקשר למח"ט, הוא עבד מאוד קש, כל בעיה הייתי פותר עם האג"מ. קצין האג"מ הפיקודי היה אריק רגב, אריק זיידמן מהצנחנים וההיכרות שלי איתו הייתה לאורך, משהתגייסתי לצנחנים מ-54, 55. עכשיו, ראש מחלקת מבצעים במטכ"ל היה **חקן??** שהוא הלא היה גם כן מח"טי, הייתי אצלו קמ"ן, והיה איזה שהוא... אני קורא לזה הצינור האדום של הצנחנים, שהיה בכל נושא היה אפשר לעקוף פקקים באינסטלציה ולפתור בעיות וגם היינו בראש אחד. בתקופה הזו של החמישה חודשים היה גם שלב שהוא היה אחר כך, אני חושב, שבו היו רענון של תכנונים לענות על תכנונים מאוד ספציפיים. לא הייתה תוכנית לכבוש את הגדה. אני גם לא זוכר בתקופה שהייתי קמ"ן של הצנחנים שבאותה תקופה הייתי משתתף בדיונים מטכ"לים וכו', שבו היה מתוכנן כיבוש הגדה, אבל היו תכנונים..

יוסי : באיזה שנים היית קמ"ן והיית חשוף לתכנונים האלה ?

עמוס : הייתי קמ"ן בשנת 62-63

יוסי : כלומר, ב-62-63 בדיונים שהיו לך כקמ"ן של חטיבת הצנחנים אתה לא נחשפת לתכנונים היקפיים???

עמוס : מה שהיה, הצבא הכיוון היה הרבה יותר קטן וחטיבת הצנחנים הייתה עתודה מטכ"לית ואני זוכר למשל דיון שהיה הנושא של דמשק שאנו היינו צריכים לרדת על ההר השולט על דמשק, אבל הסתבר שלרדת אולי אפשר אי אפשר **לתספק???** אותנו

יוסי : האם היית שותף לתכנונים של פריצה עם חטיבת 35 להר הצופים, שיירה וכד' לא בתוקף היותך בחטיבה 16, את זה אני יודע, האם שהיית ב-35 היית שותף לתכנונים אלה ?

עמוס : שהיית בחטיבה 35 היו תכנונים שעסקו בנושא, בעיקר, לענות על איזה שהוא מחטף שהם יעשו, חשבו שיכול להיות גם לאורך הפרוזדור יכול להיות מחטף, ושהשיירה תתקע או שינסו לתקוף את השיירה. היו גם מחשבות לגבי ארמון הנציב, אבל זה היה מקומי עם כוחות סדירים ועם תגובה מיידית. כאשר חטיבה 16 הייתה גם כן מתוכננת מפני שיכול להיות מצב שהצנחנים

היו מושגים באיזה שהוא מקום. אבל צריך לקחת בחשבון שהייתה בעיה של גיוס כוחות וכל מה שקשור לזה. אני מוכרח לומר מילה אחת על החטיבה. מה שקרה שכל המג"דים לכל הפחות של גדודי החי"ר והפיקוד וכל מה שהיו מג"דים סדירים, מ"פ בבה"ד 1, מינוי חירום וגם המפקדים והחומר האנושי היה יוצא מן הכלל היות וזה היה בנוי על תמיכת סטודנטים והיה ריכוז של סטודנטים. מאידך, או גם כן, הרבה עובדים שעבדו בכל המשרדים הממשלתיים בגלל כל מה שקשור לזה, וזה היתה קומבינציה בלתי רגילה, אני לא צריך להגיד לך יוסי אתה יודע מי היה אצלך בפלוגה לכל מה שקשור לזה. היתרון היה שהמג"דים שהביאו את תורת אלטן??? דבר אחרון של תורת לחימה שהם עשו בבה"ד אחד או ביחידות אחרות אם זה היה עופר או מי שהיה שם...רייקס...דרייזון. הביאו מבחינת הידע הצבאי והניסיון, עכשיו צריך לקחת בחשבון שהמג"דים אלה היו בשנות ה-30 שלהם, חלקם היו בוגרי מלחמת השחרור, זה לא מגד בן 28. אני גם כן בתור קצין אג"מ הייתי בגיל 31, הייתי 13 שנה בצבא עשיתי 15 תפקידים, 12 תפקידים. זה היה המצב, מסיבה לא ברורה לי לקראת פברואר שגמרנו את האימון

יוסי: ?????? ב-67

עמוס: ב-67, אביב ברזילי הוחלף ע"י אליעזר אמיתי

יוסי: מה זאת אומרת, היה שם מן דבר הפתעה זה לא היה צפוי ?

עמוס: אביב ברזילי כל הזמן אמר אני הבנתי את החטיבה הזו אני הבאתי אותה לאן שהבאתי אותה, לא היו רוחות מלחמה, אבל היה, בהערכה רמטכ"לית הייתה ש...עכשיו אחרי שעשית את העבודה השחורה, תנו לי לפחות איזה שנה להיות מח"ט

יוסי: כן, לאן, אגב, הלך אביב משם ?

עמוס: אביב הלך למה"ד אני חושב משהו כזה. אביב העסק הזה גמר אותו. אביב לא האריך ימים, אח"כ בנו נהרג והוא מת משבץ. ואז הביאו את לייזר אמיתי, ואני חושב שלייזר אמיתי הופיע סוף פברואר תחילת מרץ, והמשימה העיקרית שהוטלה על לייזר, הייתה לארגן את יום העצמאות. אם אתה זוכר היה מפגן עצום של יום העצמאות. עכשיו תראה, אז ביום העצמאות זה היה ככה, חטיבה 16 הייתה אחראית לכל הטקס שיש בהר הרצל עם הדגלים, והיה מפגן באיצטדיון של האונברסיטה. ופתאום היה לי עוד 3 חודשים להיות בעל הבית, מפני שהם היו עסוקים מעל לראש, חזרות וזה. ולייזר אמיתי ממש לא התפנה בצורה רצינית, ירושלים זה עסק מורכב, אין לי טענות...

יוסי: בוא נחזור לירושלים עסק מורכב, ספר מה מצאת בירושלים

עמוס: ירושלים הייתה הקו העירוני אני לא זוכר את מס' העמדות, אני חושב 15-16 עמדות, שהוחזק באופן קבוע ע"י כוחות שהתחלפו. כל עמדה ועמדה הייתה מוחזקת פחות או יותר באופן שילדי, זאת אומרת, עמדה, נניח כמו תורג'מן, יכולת הקיבול שלה היא הייתה מחליקה למצב של מלחמה או שתי כיתות, היה כלי נשק ואמצעים במקום בשל לאפשר לכוח פי 3 או פי 4 יותר גדול

יוסי: רגע, הנשק היה שם כל הזמן ?

עמוס: חלק מכלי הנשק היו מוצבים, המקלעים, לא כל יחידה באה עם הנשק שלה, מקלעים היו מוצבים. כל הלסקובים כל אמצעי הקשר לא החליפו, אני לא מדבר על הרשת הקווית אבל גם הרשת האלחוטית, לא החליפו כל יחידה שבאה עם מכשירי קשר שלה. זאת אומרת...

יוסי: נקודה מעניינת שאתה פה מציין היא שבעצם שכל עמדה מראש תוכננה לקיבולת המלחמתית שלה והוחזקה כעמדת תצפית, זה משהו שלא הייתי כל כך עירני לו.

עמוס: תצפית או שילדי. למשל אני אתן לך דוגמא, בימים שהייתה עוברת השיירה...

יוסי : העמדות היו נתפסות ?

עמוס : לא כולן

יוסי : עמדות מיוחדות

עמוס : אבל מנדלבאום, תורגימן וכל מה שקשור בזה, היה נתפס ככוח מוגבר כולל בדרך כלל הכוח הסדיר היו חיילים טובים, לא היה כאן... אבל היה או סדיר או נניח חבריה כמו חטיבה. אני בתור מ"פ בצנחנים החזקתי את הקו העירוני לפני זה, נהרג לנו שמה חייל, זה לא היה חבריה רציניים, אבל המערכת, עובדה שבמלחמה ב-67 שני גדודים נבלעו שמה ולא...

יוסי : לא נודע כי בא אל קירבם...

עמוס : בשוטף, הקו העירוני היה בנוי, כוח אדם היה קרוב ל-200 אני מדבר גם על הגיבוי של חטיבה 16 באופן קבוע נתנה. הרי אי אפשר היה לבנות על הפלוגות האלה שיחזיקו את מכשירי הקשר שיחזיקו את המקלעים את הרלסקובים ברמה. היה לנו יחידה שהתפקיד שלה היה התחזוקה של הקו העירוני, שהיא הייתה פשוט עוברת מעמדה לעמדה עד שהייתי גומר את כל העמדות

יוסי : למי היא הייתה כפופה בחטיבה?

עמוס : אג"מ, אבל היא הייתה....

יוסי : מה זה, יחידה של ??

עמוס : לא, אנשי הקשר היו שייכים לקשר, אנשי החימוש היו קשורים לחימוש

יוסי : כלומר, אתם הייתם המקמבצים של כל...

עמוס : כן, בדרך כלל זה היה אחריות של הקמבץ והיה לוח מסודר והיינו עושים ביקורת, והיחידה הייתה... אבל יותר מזה, כל בעיה שהייתה מתעוררת כיוון שמדובר כאן על משהו כמו, בצורה גסה, נניח 60-70 מקלעים 0.3 שמוצבים לאורך כל הקו

יוסי : איך 60-70 כל הקו היו 70-80 חיילים ?

עמוס : לא, המקלעים היו על מנת...

יוסי : אני רוצה לחדד, זו דוגמא, אם בתורגימן החזיקו ואיישו נגיד 6 חיילים, את אתה אומר...

עמוס : היה נשק בשביל 25 חיילים...

יוסי : הוא היה מונח על חצובות או היה בתוך ארונות ?

עמוס : הוא היה במצב שהיה צריך לקחת אותו ולשים על החצובה. עכשיו, נניח בוא נגיד שהיה מקום ל-6 מקלעים אני לא זוכר במדויק, היה גם 0.5, לא כולם היו מוצבים, היו מוצבים 2. אבל היה צריך באופן קבוע לתחזק את זה ברמה מאוד רצינית. עכשיו, אין הגיון שאתה דרג א' ואתה דרג א' עשית שמה, את התיקונים השוטפים. אותו דבר היה קשר, אתה יודע כמה טלפונים היה לנו, כמה נהלנים היו לנו, היה שם בלי סוף, היה שם כמויות עצמות. עכשיו, גם היו עמדות מוכנות ל-2 גדודים המתוגברים האלה או יותר...

יוסי : בנוסף לעמדות הרגילות

עמוס : כן, נניח, היה תכנון של 81 אם העמדה לא הייתה שם הייתה צריכה להיות מתחזקת והיה קצה של נהלן?? היה תכנון לתשמוע או משהו דומה לזה, היה קצה של נהלן?? איך למשל אני אחרי 5 דקות ידעתי שכבשו את ארמון הנציב ? ושלחתי את דובליה לפני זה שהם ירו לקב"צ כמה שעות לפני זה, אמרתי לו דובליה גש תראה מה הולך שמה, ואז הוא מתקשר אלי בלנין ואומר לי "עמוס, אני רואה במשקפת שהם עלו לארמון הנציב", אתה מבין

יוסי : דרך איפה הוא הסתכל ?

עמוס : היה שמה תשמוע על יד החווה...

יוסי : ואד אל מו???

עמוס : כן מצד שמאל שמה, והיה שם תצפית היה שם גם מוצב, ואז הוא אומר לי

יוסי : רגע זה בנוסף לבית הבודד ?

עמוס : כן, אולי הוא היה בבית הבודד אני כבר לא כך כך זוכר, אבל מה אני רוצה לומר כאן, אני

בזמן אמת, כמעט בזמן אמת, ידעתי מה שהולך

יוסי : היו נל"נים שהגיעו כולם אליכם לאג"מ, נל"נים או דרך מרכזיות קשר

עמוס : תראה, במלחמה

יוסי : לא מדבר על המלחמה,

עמוס : לא, אבל במלחמה זה מה שחשוב

יוסי : לא, מעניין אותי גם בשיגרה

עמוס : בשיגרה היה מרכזיה של אג"מ, אבל מה, היות ולא החזקנו את כל הקו באופן מלא,

המוצבים שהיו מוחזקים והתצפיות שהיו מוחזקות היה נל"ן ישירות שהיה שם. היו איזה 5-6

תצפיות שמוחזקות באופן קבוע ע"י המודיעין, ואז זה היה ישירות

יוסי : רגע, אלא התצפיות של מודיעין זהלא היו אלה של הקו ?

עמוס : היו של הקו אבל היה עם יחידת מודיעין שהייתה מסייעת עם משקפות גדולות, עם

תדריכים, עם משימות שהיו מקבלים עם כל מיני דברים כאלה שהיו יורדים אליהם אל הקו. מה

שאני רוצה לומר כאן, שחטיבה מחוז 16 הסדירה הייתה חטיבה מאוד גדולה, מבחינת כח אדם

היא הייתה, פרט לגדודים שהיו מילואים, המטה, הקשר, המבצעים, יחידות התחזוקה למיניהם,

כל הדברים האלה היו בנויים על סדיר, זו הייתה יחידה גדולה. אם תצליח לגלות שם אצלך באחד

המסמכים מה היה הסד"ק, זה מעניין מאוד לדעת. היה הקו העירוני, עכשיו הקו העירוני עבד

בשיגרה...כן, צריך להגיד כאן עוד אלמנט, היה שיתוף בלתי רגיל עם האו"ם ועם הירדנים. אף

אחד לא היה מעוניין להצית את הקו העירוני, וכל בעיה שהייתה קוראת בדרך כלל היו מיד

מתקשרים. לנו היה יחידה של קשר עם האו"ם והם היו מתקשרים לקציני קישור עם הירדנים.

היה כמה פעמים, לפעמים יום יום, מפגשים בעמדת תורג'מן מדברים פנים אל פנים, אחד עם

השני. בימים שהייתה עוברת השיירה, כל שבועיים הייתה עוברת השיירה ומחליפה, היתה נציגות

שלנו שיושבת שמה במעבר מנדלבאום, הלא היה כניסה ויציאה של אנשים, היה קשר לארמון

הנציב. זאת אומרת מה שאני רוצה לומר שהקו היה...

יוסי : מה זאת אומרת היה קשר עם ארמון הנציב, היה נל"ן לאו"ם ?

עמוס : לא, היה נל"ן ליחידת הקשר, הייתה שמה יחידת קשר, איך הם קראו לה, שזה היה

שמה...נו, יחידת קשר לירדנים לאו"ם, לא זוכר את השם..

יוסי : רעשן???

עמוס : לא זוכר בדיוק את השם. זה היה פרויקט אחד שטיפלנו בשיגרה. פרויקט שני שהיה זה היה

נושא של הר הצופים, שלהר הצופים, ההר, הייתה יחידת קבע של בערך 12 איש שהייתה מוקטנת

ליחידת הקבע שהיה לנו בחטיבה 16, שזה היו אנשים...

יוסי : מה זה מוקטנת ?

עמוס : לא, לא, באופן יחסי. אם לנו למשל היה פלוגת קשר על 40-50 איש, אז בהר הצופים היו

שני אנשים שהם לשרפן, הם היו מתחלפים המפקד והסגן אחת לשבועיים. עכשיו, הייתה לו

יחידה שזה היה הרס"ר של הזה, האיש האחראי על הקשר, האיש שהיה אחראי על הנשק, אנשים

שהיו צוות קבוע, צוות ההר, אני חושב שסך הכל היו 15 איש שהיו באופן קבוע מתחלפים כל שבועיים ולפעמים זה היה כל שלושה שבועות, לפעמים היה בעיה להחליף שיירה, אבל בדרך כלל... שהיו נמצאים על ההר. עכשיו, אף פעם לא הוחלפו כל הכוחות ביחד ותמיד זה היו חיילים שהיו מחופשים לשוטרים. אני חושב שהמצבה הייתה 120 איש, אני לא זוכר. אז אדם היה בא לחודש, וכל שבועיים היה מוחלף שלישי או חצי, משהו דומה לזה, בצורה כזו שתהיה חפיפה באופן מלא. הנושא של הר הצופים העסיק אותנו הרבה, מפני שפרט לנושא של מודיעין שהיה בלתי רגיל ושהוא שלט על הצירים, על מעלה אדומים ועל כל המערך שלהם אחורנית, היה צריך להבטיח גם יכולת עמידה. ויכולת עמידה זה אומר שהיה צריך להעביר בשביל שיהיה לנו שם מספיק תחמושת, הלא היו שם 6 טולרים, שאמורים...

עד כה שעתיים תמלול

יוסי: 6 או 4, אתה זוכר ?

עמוס: אולי היו 6 כלפי רכב ומזה 4 טולרים, אני לא ... היה שמה...

יוסי: איך העלו לשם את הטולרים ?

עמוס: פירקו אותם, והעבירו אותם בתוך...

יוסי: אבל זה רכבים, איך מפרקים רכבים ?

עמוס: לא יודע, אני חושב שיש ספר על ההר באיזה שהוא מקום, שמנחם שפמן? כתב

יוסי: שמנחם שפמן כתב ?

עמוס: אני חושב שהם עשו משהו שהיה לו יומהולדת 80 או 85 הם הוציאו ספר

יוסי: טוב, זה הכל מה שנקרא **בי?? סיפורים ?**

עמוס: אבל אני מניח שבחומר שיש לך כאן...

יוסי: לא, אני בכוונה נותן לך לדבר ולא אומר לך כלום

עמוס: עכשיו, ההר העסיק אותנו הרבה ובעיקר בגלל שהיו בלי סוף התראות, וברגע שהייתה התראה שמישהו רוצה להתנקש או לעצור את השיירה, היית צריך להיכנס לנוהל קרב. עכשיו, בדרך כלל כשהיה מתגלגל דבר כזה, הפיקוד היה שולח מפקדים של יחידות שהיו באותו זמן בעתודה מטכ"לית, אם זה היה צנחנים או גולני, בעיקר צנחנים או גולני. ואז היה צריך לעשות להם רענון למפקדים, לפי נתונים כאלה או אחרים. היו שני תוכניות אב, תוכנית אחת היא להיכנס בדרך השיירות, לפרוץ דרך תורגימן וכל מה שקשור לזה, ולהיכנס בדרך השיירות ולהתחבר אל הכוח ולהתפנות או להר הצופים או אחורנית, השאלה גם איפה שהשיירה נתקעת בחזרה למנדלבאום

יוסי: הבעיה הייתה לפרוץ להר הצופים, וממנדלבאום...

עמוס: לא, הפחד שהיה אני מדבר על נושא השיירות, הפחד היה...

יוסי: אה, שיתקפו את השיירה

עמוס: שהשיירה...תראה לא השתחררו מהטראומה של הדסה, של השיירה. עכשיו, לכל קטע שהשיירה יכולה להתקע, הייתה תוכנית, ובאיזה שעה, ומה מצב. עכשיו, צריך לזכור שהיה נשק בתוך הזה..., לא היו שם תותחים, אבל היה בתוך המשוריינים היה נשק, והיה תכנון שהמשורייין היה עולה, הלא היו שם שני ליגיונרים, טומיגנים שהיה אחד ליד הנהג ואחד על יד הדלת האחורית, היו מתיישבים האנשים ולפני שעולים היה תכנון איפה כל אחד יושב. ברגע שהיה משהו, דבר ראשון היה צריך להשתלט על הנשק, על שני הליגיונרים האלה, גם על אמצעי הקשר שיש להם. בתוך המשורייין היו כלי נשק מוחבאים בדפנות, אבל אני לא חושב שהיה שם כלי נשק

ל-30 איש, אבל התוכנית הייתה שברגע ששיירה נתקעת, זה צריך לזכור, באופן קבוע בקו העירוני, לקראת העלייה של השיירה, הייתה מוצבת או סוללה 120 או מחלקת 181, אני לא זוכר בדיוק, שאלה נתנו חיפוי וכנ"ל מהר הצופים שתי מרגמות. היה פק"ל אם נתקעת בשליש הראשון, אז יש מיד סיוע שמרתק את כל הכוחות מסביב, כוח נכנס בדרך השיירות או נכנס מבה???, אם אתה יותר גבוה, אז כוח יורד מהר הצופים. זאת אומרת שהיו תוכנית, ותוכניות כאלה צריך באופן קבוע לרענן. כל פעם שעלתה שיירה היו קבוצת פקודות, כל פעם שהיה מצב מתוח, העלו כוחות סדירים וזו הייתה תעסוקה נון סטופ.

יוסי: איפה היה, אני ראיתי בניירות, אלמנטים **שנטו** להביא את חטיבה 7 אלמנטים של שיריון. האם היו גם תכנוני פריצה כאלה שעם שיריון, או שזה היה ללא שיריון? עמוס: זה לא היה על השיירה, זה היה השריון וכל מה שקשור לזה. זה במקרה שירצו לעשות מחטף על הר הצופים.

יוסי: זאת אומרת זה כבר כאילו דרגה אחת יותר גבוהה עמוס: כן. עכשיו תראה, להערכתי כל שבוע או כל 10 ימים הייתה לי איזה קבוצת פקודות שמה. היינו נותנים את הרקע המודיעין, הייתי נותן את הפריסה. יוסי: תגיד לי רגע, מפקדי הכוחות השונים היו עולים על ההר היו יודעים על הסליקים בדפנות, דברים כאלה היו...???, דברים כאלה

עמוס: כל מי שעלה להר ידע את זה. וגם תשמע מילא מה שהיה הסליקים, הנשק שהיה שמה בתוך ההר. זה פרויקט שני שהיה פרויקט מאוד גדול שהעסיק אותנו. דבר שלישי שנראה קטן אבל הוא היה ענק וזה הפרוזדור. אם אתה לוקח משער הגיא, מצד אחד, את כל השטח הכפרי עד ירושלים, ומהר הצופים, לא מהר הצופים מהדסה מהמושבים ועד בית ג'ובריל למטה, כל האזור הזה היה באחריותנו. עכשיו, באזור הזה...

יוסי: זה היה גוש אחד, שני גושים, איך זה היה? עמוס: זה היה גוש גדול והוא היה מחולק לחבלים... יוסי: איך הגוש הזה קראו לו? בית שמש?

עמוס: אני חושב אולי גוש הרטוב, אני לא בטוח בשם. אבל המפקדה ישבה במשטרה של אבו גוש. וכאן כל משק היה מוגן היקפי עם גדר, עם כיתות כונניות, הייתה תוכנית... אחד הדברים ששיגעו אותנו היה שאם תהיה פלישה, היו צירי פלישה מתוכננים, ואז כיתות הכוננות עם הכוחות היו צריכים לצאת עם פלטפורמות וטרקטורים ולהניח מוקשים על צירי הפלישה. והיה על זה תכנון, והיו תרגילים והיינו עושים הפתעה, והיינו יורדים פתאום היו אומרים יאללה כיתה זה, התרעה, כוח מכאן, צריך להזעיק אותם, צריך להעמיס על זה... יוסי: על איזה אפשרויות במיוחד דיברו...

(החלפת קלטת)

קלטת מס' 2

יוסי: תחזור על ה... עמוס: הפרוזדור, הגבולות שלו היו מבית ג'ובריל לירושלים ומבוא נאמר באב אל וואד לירושלים. מבחינת כוחות היה לנו כוח קבוע של מג"ב בפיקודו של בן אליהו, אני מדבר על 200 איש עם כלי רכב הם ישבו במשטרות. כל יישוב ויישוב היה מאורגן כיחידה שחייבת להגן על עצמה, לפחות עד שיגיעו תגבורות. היישובים היו מאורגנים בחבלים, כאשר חבל זה היה, אם נגיד יישוב זה פלוגה, אז חבל זה גדוד, והיה להם כיתות כוננות והחבלים היו להם משימות מבצעיות, תיכף ניגע בזה.

מעל זה היה הגוש ישב באבו גוש. עכשיו, בתפיסה הבסיסית של ההגנה, וזה גם רואים איך שנערכנו בערב המלחמה ב-16, באזור הכפרי בצפון ובדרום, בשני צידי הפרוזדור, בכל מקום היה גדוד חי"מ מוגבר עם ארטילריה שישב על שטחים שולטים, לא ישב בישובים, אלא ישב על מוצבים פלוגתיים, ושני גדודי חי"ר אחד מכל צד, ממונעים שהיה צריך לתת את המענה... יוסי: במה הם היו ממונעים ?

עמוס: נ"נ, וכלי רכב וכל מה ש... לא באופן מוחלט, והם היו צריכים לתת את הבלימה הראשונית. כשחטיבת שריון 10 שישבה למטה למעשה במשימות שלה היא הייתה גם צריכה לפתור בעיות שאם היו חדירות לתוך הפרוזדור וגם אח"כ לירושלים, איך שזה יתגלגל. עכשיו, גם מבחינת הטנקים, אם תשים לב, היו לנו 10 טנקים בסטף ו-10 טנקים ישבו עם קמרה במגרש הרוסים, זאת אומרת מבחינת תפיסה, אלה שישבו בסטף או למעלה היו צריכים לתת מענה לאזור הכפרי. מה היו החששות הבסיסיות שלנו ? היה הנושא של בטחון שוטף, המענה היה מג"ב זה היה החדירה של עדרים שהייתה בלי סוף. יותר חששנו מזה שתהיה שאיזה חוליה תכנס ותדפוק לנו איזה רכב, או תחדור לאיזה בית. אבל כאן חייבים לומר שבגלל שמהצד השני ישבו הירדנים, למרות זה שזה היו גדודים לא הכל היה צבא סדיר, חלק מהכוחות שהחזיקו את המוצבים היו של המשמר הלאומי שלהם. כמעט ולא חששנו ממשוהו דרמטי, מפני שהירדנים רצו לשמור על גבול שקט, אבל היו חדירות היו כניסות.

יוסי: מבחינת תכנוני מלחמה אפשריים, מה חשבת שיכול לקרות ?

עמוס: מבחינת תכנונים היה חשש שיחתכו את הפרוזדור, שכוח רציני יכנס מכיוון לטרון יעלה כוחות של שריון וכל מה שקשור לזה, יכנס לכיוון לטרון, יתיישב על הכביש של באב אל וואד יוסי: כלומר מלטרון ילך בחזרה לזה...

עמוס: כן, ייכנס וינתק את ירושלים בכביש הראשי וכוח נוסף ישתלט, יכנס מכיוון דרום הר חברון מגוש עציון וכל האזורים האלה או קצת יותר צפונה, איך קוראים לכפר הזה שתקפנו ?...

יוסי: חוקי???

עמוס: ויחתוך את המסילה וישתלט על הכביש שהולך מבית ג'וברין לירושלים

יוסי: מה עם הקסטל, היה חשש שיחתכו לכיוון הקסטל ויהיה...???

עמוס: כן, זה גם כן, אבל דווקא שמה היו יותר ישובים, רמת רחל. אבל באופן עקרוני, התכנון... הבעיה היא שבשביל מחטף זה לא הייתה בעיה שיהיו להם כוחות בקו, אבל על מנת לנתק הם היו צריכים להביא כוחות סדירים שלא מרותקים לקו. הלא מבחינת האויב ישבה כחטיבה בקו העירוני וחטיבה בהר חברון וחטיבה מלטרון דרך הרכסים נבי סמואל וכו'. למעשה אנו הוקפנו ע"י 3 חטיבות שישבו בקרקע, שאנחנו היו לנו קרוב ל-150 איש בקו העירוני, 120 בירושלים ו-200 חבריה של מג"ב ועוד המטות וכל מה שקשור לזה. זאת אומרת מבחינה של... זה היה פשוט... אבל זה גם נבע מתוך זה שהקליינט שלנו היו הירדנים שהיה ברור שיש לנו איזה שהיא זהות אינטרסים, הלא ברור לגמרי שאם חוסן לא היה משתגע הם היו יושבים בגדה. עכשיו, הסיפור של הגוש על הישובים שלו, על מחסני החירום, הוא היה פרויקט ענק, ענק

יוסי: מי זה מוצי שדרך אגב אתה מזכיר את שמו, הוא חי ?

יוסי: חבר טוב שלי, הוא היום נמצא..., הוא סרבי, הוא התחתן עם בחורה והיום הוא נמצא בניו זילנד, היא ניו זילנדית

יוסי: בקיצור הוא לא בארץ

עמוס : מי שהיה סגנו היה אחד בשם שחרור, אתה זוכר אותו ? שאחר כך דרך המערך הזה נהיה אלוף משנה ויכול להיות שבמסמכים תוכל להרחיב אם תרצה...

יוסי : תדע לך ששחרור היה פקיד מילואים

עמוס : כן, הגיע להיות מפקד הגה...

יוסי : מה שמו הפרטי של שחרור ?

עמוס : לא יודע

יוסי : בחר נחמד הוא היה, בן רמת רחל

עמוס : זה פרויקט שלישי שאנחנו בתור חטיבה היינו צריכים לטפל בזה. ולא פעם היינו יורדים לקבוצת פקודות ולבדוק ולאישור תוכניות ומלאים, והיו ביקורות של הפיקוד, ואלף לילה ולילה, אבל זה היה הגנה מרחבית ובסך הכל תקח את כל העסק הזה, יש לך קצין אג"מ עם 3 קמבצים מנהל את העניין הזה. דבר רביעי שזה היה פרויקט ענק, ענק, זה מפקדת הג"א של ירושלים, הגנה אזרחית של ירושלים. הגנה אזרחית של ירושלים הייתה בנויה מכמה רבדים. היו בערך 5,000 אנשי הג"א. היה צריך לאפשר לירושלים לחיות בתקופת מצור. מה שהיה לאנשים בראש זה מלחמת השחרור והם לא השתחררו מזה. אנו מדברים 48, אנחנו מדברים על הזה... יש בעיה של מים שצריך להביא אותם מחוץ לירושלים, יש בעיה של מזון ויש בעיה של רפואה. אחד היתרונות הכי גדולים שהיו בירושלים, ובשביל זה באופן יחסי היו לנו מעט אבדות, זה שהבניינים היו בנויים מאבן חזקה. ואם היית בתוך המבנה, ואם שכבת למטה, ואם שמת שקי חול, אז לא נהרסו מבנים וזה דבר מאוד משמעותי. אגב, הגנה מרחבית זה היה פרויקט הגנת עיר, והיה לזה מטה משלו עם...

יוסי : איפה הג"א ישבו פיזית ?

עמוס : אני חושב בשנלר

יוסי : אתה לא זוכר. מי היה מפקד הג"א ?

עמוס : נו... אח"כ היה מפקד משמר הכנסת

יוסי : איזי... איזי ?

עמוס : לא איזי, מפקד משמר הכנסת שסדאת בא הוא היה מפקד משמר הכנסת

יוסי : איזי, איזי, כן

עמוס : היו שמה התחלפו, אח"כ שקדי החליף אותו

יוסי : איזי כזה גדול שמן

עמוס : כן, אח"כ שקדי החליף אותו. אבל זה היה פרויקט שאני זוכר בלי סוף היינו צריכים להתזיק. הלא בכל האיזור הזה של איפה שהדסה שמה בעמק, היו מחסני חירום. הלא מחסני חירום היו גם בנויים לזה שבמידה ונכנס למלחמה רצינית ויעלו כוחות, שיהיה לנו דלק לתחמושת לחטיבות השיריון ולחי"ר צמוד, ולמערך רפואי. עכשיו, מה שקרה כאן שליזר אמיתי מופיע בפברואר או מרץ, במאי יום העצמאות והוא צריך לטפל בעסק הזה, ביום העצמאות. עבדך הנאמן..

יוסי : מי היה הסגן שלו ? חגי

עמוס : חגי, אבל חגי היה קצין מטה מעולה, אבל חגי טיפל בכל הנושאים. תראה איזה בעיות אירגוניות וניסברטיביות??? (הכוונה אולי לאדמיניסטרטיביות ?) היו עם הגנה מרחבית, עם הג"א. כל יום שני וחמישי היה מישהו בא ודופק לו על השולחן, שרפמן, מנחם עם הר הצופים חסר לי זה וחסר לי זה, כל אחד רוצה לשאוף לשלמות, אתה יודע את השמיכה הקצרה שצריך לנייד אותה.

עכשיו, אל תשכח שבין היתר לנו בירושלים, ואת זה אנו שוכחים, היו ימ"חים לאוגדה, ימ"חים לשמונה גדודי חי"ר, להנדסה, לסיירת, לתותחנים, ולאנשי הג"א. עכשיו, שלמה שהיה קצין אג"מ יוסי : קצין אפסנאות, חבילוביצקי

עמוס : קצין אפסנאות, חבילוביצקי, כן. לא הייתה שם שעה שלא היה מה לעשות. עכשיו, בגלל שזה קרוב לפיקוד מרכז, ובגלל שזה אטרקטיבי, ובגלל שזה היה נוח, אנחנו לא יצאנו מביקורות של הפיקוד. כל הזמן היו באים ובאים. היות וגם הייתה כאן בעיה שזה למעשה הגבול החס וזה היה במגע... והיו גם בלי סוף קבוצות פקודות, ולא רק קבוצות, קורס מ"פ עשה תרגילים, קורס מג"דים עשה תרגילים, פו"ר... אני מודיע לך שהיו להערכת חצי מהזמן שלי עסקנו בנושא של עוד פעם לתרגל, לטחון כל פעם לאנשים אחרים. לכן, הייתי המום, המום, שהגאון מוטה, שהיינו באוולינה ד'ה רוטשילד, שאני אומר למוטה, אבל יש תוכנית, אנחנו יושבים בתורג'מן, אנחנו יושבים שולטים על מעבר מנדלבאום, להיכנס למעבר מנדלבאום בדרך השיירות, ולעקוף מאחרונית את כל היעדים המבוצרים, לא להיתקל. ידענו מה שמונח מולנו, ידעו מצויין מפני שהיה לנו 24 שעות 15 שנה תצפית על כל דנמ? כל שינוי שהיה בקו היה זה... ואז הוא היה אומר לי "תשמע אני ראיתי כאן שהיזו שני שקים, תן לי עמוס רכב אני מוכרח לרוץ לעמדה זאת וזאת לעמדת פקר? " אני אמר לו "מה קרה?" הוא אומר לי "היזו שני שקים" אז הוא בא עם המשקפות, הסתכלו והיו פנורמות, וראו ובדקו, להתקשר לפיקוד..."

(יוסי מבקש הפסקה ומחדש את ההקלטה : יוסי : יום חמישי 20 למרץ 2008 אצלי בבית יוסי נאמן) עמוס : יוסי תראה אני רוצה רגע לסכם עד הנה לגבי החטיבה. אפשר לומר שהיו לנו פחות או יותר את הבעיות הבאות מפני שזה מאוד חשוב להבנת המלחמה. אז ראשית היה הנושא של בטחון שוטף שהיה לנו את הר הצופים, את הקו העירוני ואת הפרוזדור. תארתי כבר את האמצעים והכוחות אבל בכל מקום הייתה פלוגה פלוס אם כל מה שקשור לזה.

יוסי : מה היה בפרוזדור ?

עמוס : בפרוזדור היה מג"ב 200 איש בפריסה של משטרות. וזה העסיק אותנו באופן שוטף, את האג"מ נון סטופ ולא רק את האג"מ והיה לנו מפקדות מתחת, אבל למשל, הקו העירוני היה פיקוד ישיר, הקמביץ למעשה היה. דבר שני היה נושא של הכנת הכוחות ללחימה, שזה היה בנוי ממחסני חירום, מהכשרת מפקדים ובראש ובראשונה באימון של כל המערך של החטיבה שאני מעריך שהכל מכל, ובהכל אני כולל גם את ה-5,000 של הג"א, אולי 20,000 יוסי : 15,000

עמוס : 15,000. והאימונים התחילו מיד אחרי החגים, בתחילת הסתיו ונמשכו כ-4-5 חודשים בדרום שזה היה תעסוקה מלאה למעשה של החטיבה פרט לאג"מ שנשאר לנהל את העינינים. זה נושא שני. נושא שלישי זה היה כל הנושא של הגנה מרחבית, אחזקה, הכנות, אימונים, ביצורים של כל הפרוזדור על ישוביו, הגנה מרחבית. היתה לזה מפקדה שטיפלה בזה כולל מחסני חירום... יוסי : סלח לי שאני קוטע אותך, סיפור יחידות הנ"ט היו בכלל נ"ט הנושא הזה מוכר לך?

עמוס : בטח

יוסי : איפה? אני אגיד לך למה, שאלתי את אליעזר אמיתי, הוא אומר "היה לנו נ"ט? אני לא זוכר שהיה לנו נ"ט"

עמוס : היה לנו תותחי 57 מ"מ

יוסי : למי זה היה לנו ? איפה ?

עמוס : התותחי נ"ט היו בעיקר בהגנה מרחבית. אני כמעט בטוח ב-100% שעל צירי הפלישה המתוכננים, זה דרך הוודיאות ביישובים, היו תותחי נ"ט. הייתה תוכנית שברגע שיש התראה הקיבוץ על כוחותיו, אני חושב, אני מושכנע שזה היה בנתיב הל"ה מפני שאני זוכר שהייתי שם בתרגיל

יוסי : על איזה ציר שם חשבו ?

עמוס : ציר כניסה וציר לכביש פחות או יותר לרדת עם השיריון.

יוסי : תמשיך עם הנ"ט ותזכיר לי האם בעיר ירושלים עצמה היו אלמנטים של נ"ט במקרה של פריצה למשל מארמון הנציב לתלפיות. האם חשבו בכלל ?

עמוס : בוא דבר ראשון נגמור את הנושא של האזור הכפרי. מה שהיה חשש שלנו היה כזה, שכוח חי"ר יירט ירדני, יעסיק את היישוב, נניח את אזור נתיב הל"ה, עמק האלה. ובמקביל כוח ממוגן עם שיריון יעקוף את היישוב ויחתוך לכיוון הצד השני של הפרוזדור על מנת לקטוע את הפרוזדור מישראל. החשש ברמה האסטרטגית היה...

יוסי : זה לא הניתוחים שלך של היום ?

עמוס : לא, עשינו בלי סוף, ואם תראה את הפריסה ב-67 של הכוחות אז תבין שמה שאני אומר לך נכון. למה חטיבה 10 הייתה שם באזור של חולדה, מפני שהייתה פנויה להכות או לצד זה או לצד זה במידה והירדנים ינסו לחתוך. היות ואנחנו צבא מילואים ואלוהים יודע מתי זה היה יכול לקרות, משך ההתראה שלהם הוא **כלומי!!!!** מפני שכל הצבא הסדיר פרוש, אז היה בנוי על בלימה ראשונית שהיישוב, הקיבוצים והמושבים מוציאים כוחות למיקוש צירים ופרישה של תותחי נ"ט. עכשיו אני זוכר תותחי שלל 57 מ"מ רוסיים, שזה היה תותחים יוצאים מן הכלל בכיוון ישר. הם היו מכווננים בצורה כזו שלמעשה הם היו בשטחים מתים והיו מכים באש על שדות המוקשים. עכשיו זאת הייתה תוכנית מבצעית ממדרגה ראשונה, וגם בלילה ב-67 שהתחלנו להתארגן, הוציאו את הטרקטורים עם העגלות והתחילו לפזר מוקשים ולהניח אותם ולחמש אותם והוציאו את התותחים.

(החלפת צד קלטת)

עמוס : לגבי השאלה שלך האם היו תותחי נ"ט בעיר ?

יוסי : או אמצעי נ"ט אחרים ?

עמוס : היה אמצעי נ"ט, אבל זה נגע אחר כך. לגבי תותחי נ"ט בעיר, לדעתי, כל תותחי נ"ט שהיו לנו שלחנו אותם לאזור הכפרי. אבל אני מוכרח להגיד כאן משהו, ואני לא בטוח במאה אחוז, צריך לשאול את חגי. כשהוכרז מצב הכן, ואנחנו קבלנו הוראה להוריד כוחות ואמצעים לדרום, אנחנו הורדנו את כל ההנדסה שלנו, הורדנו עשרות אם לא מאות אלפי שקי חול, מוקשים וכל מיני דברים, לדרום, מפני שחששו מהכניסה של הצבא המצרי כמו שזה התגלגל, הלוא הירדנים נכנסו למלחמה בטעות. מה עוד, כשאנחנו היינו ברמת גם הכוננות גם המוכנות וגם הביצורים, הכי גבוהה שהייתה בצה"ל, מפני שבסך הכל החזקנו כאן קו חי יום יום, וכפי שצינתי היו צוותים מיוחדים במפקדת החטיבה שבכל מקלע היו בודקים כל שבוע.

יוסי : כל מקלע ?

עמוס : כל מקלע שעמד, כל הנשק היה נבדק באופן קבוע, היו לנו נשקים שם היו עוברים מעמדה לעמדה. אבל לא זה מה שאני רוצה לומר, אני לא בטוח אם לא העברנו גם כוחות נ"ט לדרום. עכשיו, לעצם העניין, כמו שאתה רואה את הנושא, בתכנון של הקו העירוני ובקונספציה שהייתה, בתפיסה האסטרטגית, כניסה של שריון ירדני דרך העיר העתיקה לירושלים הייתה בעדיפות מאוד

נמוכה. מפני שאם מסתכלים על פריסת השריון שלהם הקבועה, אז היה להם ככה: היה להם גדוד **סנטריונים** בהר חברון, היו להם שתי חטיבות, היה להם עוד גדוד או משהו דומה לזה בצפון ירושלים. אבל הם היו יותר טנקים נ"ט שהיו עומדים בעמדות קבועות ותפקידם, אני אפילו לא בטוח ש...

יוסי: אגב, אתה מכיר את הביטוי **מטון**, מה זה היה פעם **מטנים** לפני שהיו טנקים, זה מרכבות עם תותחי נ"ט

עמוס: כן...

יוסי: עזוב, לא חשוב...

עמוס: עכשיו, על מנת ששריון יגיע לירושלים בצורה מסיבית ויחדור דרך...הרי ראשית כל זה דבר הכי אדיוטי להיכנס לשמה מפני שזה שטח בנוי וזה מסובך. היו לנו התראות מכאן...

יוסי: לא, אבל באגף הצפוני או באגף הדרומי דרך ארמון הנציב או לכיוון הר הצופים שם השטחים עבירים, אגב.

עמוס: נכון, אבל הטנקטים היו צריכים להגיע, הטנקים לא היו. והיה לנו זמן היה לנו התראה מספיקה, והיה לנו שם שדות מוקשים ואני חושב שגם היה תותחי נ"ט אבל אני לא זוכר...

יוסי: עזוב, לא חשוב

עמוס: אני רוצה לחזור, הנושא של הגנה מרחבית היה פרויקט ענק שהיום היה יושב על זה, על האזור הזה קצין דרגת אלוף משנה או תת-אלוף, זה היה מפקדת גדוד מקביל למפקדת גדוד, כמובן זה היה בטיפול ישיר של חטיבה. מי שהיה קצין אג"ם אז אריק רגב שהיה מאוד פעיל וטיפל בעניין

יוסי: רגע, אבל מה זה היה כפוף לחטיבה למה אתה מזכיר את אריק רגב...

עמוס: הוא היה קצין אג"מ

יוסי: של הפיקוד, אבל הגוש היה כפוף לך לחטיבה

עמוס: כן, הוא היה כפוף אבל כל אמצעי וכל דבר...

יוסי: אוקי, עכשיו, איך קראו לגוש?

עמוס: גוש הרטוב אני חושב או בית שמש או אבו גוש, שאל את חגי זה חגי זוכר. תן לי רגע להמשיך הלאה. הנושא של האימונים הוא היה נושא דומיננטי והיה המאמץ המרכזי של החטיבה במשך 5 חודשים.

יוסי: סליחה, לפני שאתה הולך לאימונים, כל מה שאתה יכול לספר לי על הגוש, אני יודע שהיסטורית בניירות אני לפחות לומד שפעם האיזור הזה היה מחולק לשני גושים, שלושה גושים, כנראה שבאיזה שהוא שלב היה צריך לעשות מפקדה אחודה?? המפקדה ישבה באבו גוש, נכון?

עמוס: כן

יוסי: והיו חבלים ואלף לילה ועוד לילה. אתה זוכר אנשים מרכזיים מאותה התקופה שחיים עד היום, בהגנה מרחבית?

עמוס: א' שחרור שהיה הסגן של מוצי

יוסי: ומה מוצי היה?

עמוס: מפקד הגוש

יוסי: מוצי היה מפקד הגוש?

עמוס: לא מוצי הקמ"ן. משה אורגד זה שנמצא בניו זילנד. יש שני מוצי, מוצי הקמ"ן הרומני ויש משה אורגד, מוצי, רב סרן שהיה צנחן שהוא היה מפקד הגוש.

יוסי : הוא לא היה קצין חימוש ?

עמוס : לא

יוסי : מי זה היה קצין חימוש, פיני היה קצין חימוש

עמוס : פיני היה, אתה תראה אותו בירושלים הוא עוד לא מת

יוסי : פיני מה ?

עמוס : לא זוכר את שם המשפחה שלו. חגי זוכר את כולם

יוסי : פיני חימוש, רגע, אמרת לי שהוא באלנבי... רגע הוא ידע על הסליקים, פיני היה אחר כך

בשב"כ

עמוס : לא, חגי חפץ, אתה שומע, הוא האיש, היות והתחלפו מח"טים...

יוסי : אתה אומר הוא הכי טוב

עמוס : איתו חייבים...

יוסי : אבל הוא ישב בחטיבה

עמוס : אני חושב הוא ישב שם 3 או 4 שנים והוא מאורגן, מסודר...

יוסי : אני גמרנו אני מרים אליו טלפון

עמוס : ואם הוא יגיד שהוא לא רוצה, אז תגיד לו שהוא יעשה עוול. אני לא בטוח שאין לו רשימות

שכל הדברים עוד היום.

יוסי : מתאים לו

עמוס : לא, הוא עשר. תשמע, מבחינה זו תדע לך היה לנו מטה יוצא מן הכלל, אם כל מה

שאומרים אז שקדי היה יוצא מן הכלל ושלמה חלבליצקי, וחגי והמודיעין, אגם אולי היה חלש

שאני הייתי שם, אבל חוץ מזה...

יוסי : ...עזוב אותי מנושא האימונים...

עמוס : לא, לא... מה שאני רוצה לומר שכתוצאה מההשקעה הזו, א' המח"ט היה מרותק שמה ובי

מה שמאוד חשוב, שהחטיבה באה בפיק (בשיא) שלה למלחמה מבחינת היכולות. היה רענון של

מפקדים, היו תרגילים, היה המילה האחרונה. עכשיו, נושא עצום וגדול זה היה הנושא של הגנה

מרחבית שהיה מוחלק לשניים - לאפשר קיום ל-200,000 תושבים, אני לא זוכר מה היה המספר

המדוייק, במידה של מצור...

יוסי : הג"א לא...

עמוס : הג"א, הג"א

יוסי : אמרת הגנה מרחבית

עמוס : לא, אני מתכוון הג"א. כל הטיפול באוכלוסיה השוטפת, נושא של השתתפות במלחמה

מדבר הכי קטן מזה שצריך לפנות איזה בית מזה שצריך לתת שירותים וכל זה. זה היה ארגון

עצום, זה העסיק, זה היה כוח עצום זה היתה מפקדה...

יוסי : איפה הם ישבו

עמוס : אני חושב שהם ישבו, אני חושב אם אני לא טועה קרוב לבי"ס נהיגה של קמרה

יוסי : אה, נכון אתה צודק ליד בתי הקולנוע ארנון, על יד בית הקברות בממילא

עמוס : תשמע, לקמרה היה בית ספר נהיגה, אני חושב ששמה היה...תראה, מחסני חירום היו

באלנבי ובכל מיני מקומות, מצבורי הדלק והמזון היה מפוזר בכל ירושלים מבחינת הצורך שיהיה

אפשר לחלק. בקיצור, עיר שברמת כוננות וברמת מוכנות...

יוסי : עמוס, את כל זה אני יודע, בוא ספר לי יותר דברים שאתה זוכר ממש. מה אתה זוכר למשל בנושא... סליחה, אם סיימת, אמרת שאתה רוצה לדבר דבר סדור
עמוס : תשאל מה...

יוסי : הר הצופים, מה אתה זוכר לגבי הר הצופים איזה דברים מיוחדים, על הסליקים על הפיקוד על הקשר ?

עמוס : הר הצופים ראשית כל עתם מיקומו נתן לנו שני יתרונות, ולמעשה היה שטח שולט בעורף הכוחות של זה. אבל מה שאולי לא פחות חשוב, תצפיות ארוכות טווח ביום ובלילה שהיה לזה ערך עצום. אבל זה לא רק תצפיות ארוכות טווח, זה גם יכולת להפעיל כוחות, סיוע אווירי וכל מה שקשור לזה. הר הצופים במשך השנים בוצר בצורה כזו עם 3 קווי הגנה, שכל קו הגנה הוא גם מסייע, או כל קיפוד כזה, קראו לזה קיפודים, הוא גם חלק מהמערך והוא גם יכול להגן על עצמו. עכשיו, בכל קיפוד ובכל מקום...

יוסי : היה מישהו שפיתח את תורת הלחימה של הקיפודים האלה ?
עמוס : כן, בטח שהיה
יוסי : מי ?

עמוס : תראה, זה היה באחריות ההר, הכל עבר אישור של החטיבה ושל הפיקוד, היו לזה קבוצות פקודות ותכנונים. עכשיו, התפיסה של הר הצופים הייתה שיהיה לו יכולת עמידה, לא הייתי אומר בלתי מוגבלת, אבל היו שם מלאים ותחמושת ומזון ודלק ותרופות
יוסי : לכמה חודשים

עמוס : א', ב' במידה ויש בעיה ויש פריצה ונכנס כוח פנימה הוא יכול להכיל, יש שם ביצורים וכלי נשק ותחמושת לעוד גדוד לפחות. זאת אומרת מה אני רוצה לומר, שתכננו את הר הצופים אז אמרו דבר כזה, אוקי יש שם 120 איש + הצוות הקבוע, נדמה לי שהתקן היה שם 130
יוסי : 120 בדיוק כולל הצוות הקבוע

עמוס : אוקי, אבל נאמר ואנו נכנסים לאיזה שהיא בעיה וירושלים במצור וכו' וכו', ויש אבדות, וחייבים להחזיק את הר הצופים, כוח שיגיע לשם לסייע ולתגבר יש לו שם יכולת הישרדות או קיום לזמן, הייתי אומר, בלתי מוגבל, הן מבחינת כלי נשק, הן מבחינת תחמושת ואוכל
יוסי : האם היו תכנונים להביא כוחות במסוקים להר הצופים
עמוס : תראה, היו, אבל זה לא מעשי אי אפשר לרדת על הר הצופים עצמו במסה גדולה. אבל יש אזורים לכיוון מזרח אחרי הר הצופים...

יוסי : אבל היה שם תכנונים של **שדה???** נחיתה להוריד את הכירורגים את הרופאים
עמוס : כן, אבל לא חטיבה
יוסי : לא אמרתי חטיבה
עמוס : אה, כוחות קטנים
יוסי : כן, פלוגה, אני יודע מה

עמוס : זה כן. אבל מה הבעיה הייתה, הבעיה הייתה בגדול שאם ירושלים מנותקת, התפיסה האסטרטגית הייתה, על סמך מלחמת השחרור וכו' ותזכור שהיה את הצבא העירקי, ולא היה חסר היו יכולות להופיע שם 2-3 דיוויזיות עירקיות. ונאמר שירושלים הייתה נכנסת למצב של כמו מלחמת השחרור, גם המחסנים שהיו בירושלים היו צריכים לתת אפשרות קיום לכל האוכלוסיה והר הצופים היה צריך להיות מתוגבר ומוחזק, מפני שהיה להם כמו עצם בגרון אצלם, ולכן היו

שם אמצעים בלתי מוגבלים של נשק ותחמושת, והיה שם בית חולים והיה שם גנרטורים והיה שם מים, הכל מכול שבכול. זה לגבי הר הצופים.

יוסי : אתה יודע על הסליקים משהו ?

עמוס : אני ראיתי אותם, היו שם תותחי...

יוסי : לא מה העלו בסליקים, אלא על הסליקים עצמם, איפה היו הסליקים ?

עמוס : מה אתה חושב שאני זוכר...

יוסי : אוקי, בסדר, איך העלו הסליקים בכלי הרכב, איך העלו ?

עמוס : בתוך הדפנות של המשוריינים, למעלה היה רווח מאוד גדול ובצדדים וברצפה למטה.

להגיד לך את האמת, שהיו צריכים להעלות משהו, היה רס"ר שהיה מקבל את הציוד והיה מכין

את זה 24 שעות לפני זה, היו סוגרים את החדר את האנגר, אני אף פעם לא נכנסתי לשמה, שכחתי

את השם של הרס"ר שהיה כאילו מפקד פלוגת המפקדה שלו, בן אדם מאוד רציני

יוסי : ולדמן

עמוס : ולדמן, ואמרתי לולדמן, ולדמן אתה חושב שאני צריך לדעת, הוא אמר יותר טוב שלא

תדע. והיה לו גם הגיון, קצין אג"מ התחלף כל יום שני וחמישי, יכול ליפול בשבי. ואף אחד לא ידע

חוץ מהחבורה שלו אלה שהרכיבו ואלה שפירקו. עכשיו, אני חושב, אני לא בטוח את זה אתה

צריך לבדוק בספרים, יכול להיות שמיד אחרי מלחמת השחרור היה שמה שלב מסוים שהעבירו

כמויות הרבה יותר גדולות בצורה גלויה או בשלבים של שביתת הנשק שהם נתנו אישור,

שהירדנים אמרו רגע הם צריכים להיות כאן 120 איש, אז צריך לתת...

יוסי : ניסו אפילו כמה ברגל, עד שגילו ותפסו, טוב לא חשוב עזוב

עמוס : עכשיו מערכת הקשר היתה בנויה, קשר כפול 18, אני מתכוון היו מערכות מפה ועד הודעה

חדש

יוסי : והיה חדר בחטיבה למעלה...

עמוס : והיה חדר בחטיבה למעלה שזה היה חדר קשר ומהחדר, וכמובן זה היה יורד למטה, ידענו

כל הזמן מה שנמצא. אני הייתי יושב בחמ"ל ואח"כ באוולינה דה רוטשילד מדבר עם מנחם

שרפמן כאילו שאני מדבר איתך. ולכן, אני כאן עושה סטייה, כאשר סיפרו לצנחים שהם צריכים

ללכת ולהתחבר שהר הצופים נמצא תחת איום, אז אמרתי להם קבוצות הפקודות הר הצופים לא

תחת איום דיברתי עכשיו עם מנחם שפרמן, אני אפילו לא יודע אם משהו הפגיו אותם **בש???**

כמה הפגיו, אם הפגיו. אבל אי' לא רואים תנועה של כוחות במסות, בי' אנחנו יודעים שכל

הכוחות בקו העירוני מרותקים על ידנו, ועל ידי הכוחות האחרים, מפני שבמקביל אלינו...

יוסי : עמוס, סליחה שאני מתווכח איתך, אבל היו בשלב די מוקדם ידיעות שחטיבה 27 במעלה

האדומים וחטיבה 60 שהייתה יותר למטה, לעלות למעלה, להם הייתה תוכנית היו להם פקודות

מפורשות ללכת עד **????** ולהר הצופים

עמוס : מתכוון...

יוסי : רגע מדברים רק על כוונות

עמוס : מי אמר לך שהם התכוונו ללכת על הר הצופים, למה ללכת על הר הצופים ?

יוסי : כי יצאו פקודות, עזוב זו לא שאלה של למה, אל תחפש את ההגיון שלהם

עמוס : לא, אבל הם היו עוד מעבר לירדן

יוסי : חטיבה 60 לא הייתה מעבר לירדן, חטיבה 60 הייתה ביריחו ובמעלה אדומים

עמוס : נו ביריחו ובמעלה אדומים וחיל האוויר ירד עליה

יוסי : בסדר, אבל הם התכוונו, חיל האוויר ????

עמוס : אז מה אמרתי להם, אז נניח שהם היו עם בזוקות הולכים לעצור אותם, טוב נו עזוב את זה עכשיו

יוסי : זה סתם, לא חשוב

עמוס : עכשיו תשמע, יש נושא אחד שהוא נושא שאולי כאן מתחילה הבעיה, אולי זאת הבעיה של ירושלים ב-67 ואני אומר לך את זה לא ברמה פילוסופית אבל ברמה הכי גבוהה. תראה, המפקדים של שתי החטיבות 16 ו-35 לקו בחסר. 16 בגלל שהמח"ט פשוט לא היה לו זמן, זה לא היה באשמתו. התחלפו מפקדים ואף אחד לא חשב שתפרוץ מלחמה, ושהטילו על 16 עוד פעם לטפל במפגן ביום העצמאות, גם במפגן באיצטדיון..

יוסי : וגם בתיק לווייה?!

עמוס : וגם בטקס בהר הרצל, ולייזר לא הספיק היו לו איזה חודשיים שלושה..

יוסי : קצת, כמה חודשים לא חשוב..

עמוס : רגע, אין חופש אין פסח...

יוסי : בקיצור תשומת ליבו היתה בדברים לא מבצעיים שהוא לא יכול היה שלא לעשות אותם מכיוון שהיו אירועים ממלכתיים. גם זה לאורך כל השנים אתה נדהם כמה חטיבה 16 היו לו בירבורים וזיוני שכל בנושאים ממלכתיים

עמוס : לא, אני רוצה לומר לך משהו. היה כאן מאמץ פיקודי, הם ישבו עליו בוקר וערב, ובאו לבדיקות ובאו לראות, ולא עניין אותם. היחידי שטיפל... למה אני אומר לך את זה, מפני שהיה צריך לעסוק באבטחה ואז אריק אמר לי כל נושא האבטחה זה אני ואתה, אנחנו לא מתעסקים ביום העצמאות בזה...היו דברים קטנים, כן תהיה תחמושת, לא תהיה תחמושת לצועדים, איזה כמויות. עכשיו, מוכרחים להבין כאן, אני לא יודע אם זה פסיכולוגי או לא, את הנושא של הכניסה של הצנחנים למלחמה, אני רוצה להגיד על זה מילה. הצנחנים נמצאים 10 ימים, כל תקופת ההמתנה, בתכנונים לצנוח בדרום. עושים אימונים, חגורים בחגורות, במצנחים, כבר באים לשטחים ומחזירים אותם, שטחי כינוס, כל הראש שלהם עובד לכיוון ההוא. פתאום, ביום שפורצת המלחמה, אני לא זוכר את השעה המדויקת, לקראת הצהריים, הם מקבלים שינוי משימה. יש כאן איזה שהוא, אתה צריך לעשות סוויץ אופ וסוויץ און על דברים אחרים לגמרי, אחרים לגמרי. עכשיו, צנחנים מגיעים ואני פוגש את מוטה באור אחרון בשנלר שאנו נמצאים תחת הפגזה, אני רואה דבר אחד וזה ליווה אותי כל הזמן, יש איזה שהוא, אני נורא רוצה להיות זהיר, לא הייתי אומר אני ואפסי עוד, אבל היה בזה אני ואפסי עוד. מה שיש לך אנחנו יודעים, אף אחד לא רוצה להאזין.

יוסי : מה זאת אומרת ?

עמוס : הם רצו את הצילומים אני רציתי... כשהם הגיעו למעלה, החלוץ שלהם אני רציתי להסביר להם כמה דברים

יוסי : מי זה היה אריק עצמון ?

עמוס : אני לא זוכר מי שזה היה, אני חושב שזה היה חלק מהאג"ם... תראה בשעות האלה למעשה, ברמה האסטרטגית, הקרב בגזרה שלנו כמעט והוכרע. אתם כבשתם את ארמון הנציב, כבשתם את הנקניק, זה אור אחרון אתם מתארגנים שם למטה אתם כבר מנתקים את הציר. אין תנועה של ירדנים דרמטית לחתוך את הפרוזדור ולנתק אותו ממדינת ישראל. חטיבה 60 וכולם עוד תקועים שם **בחארט טלטנק**, זה לא מצב שהולכת להיות כאן קטסטרופה שהם צריכים

להציל. לא צריך להיכנס ללוח זמנים מבוהל. חטיבה 10 כבר במגע עולה ממעלה החמישה אני לא זוכר אם הם כבר כבשו את הרדאר או לא

יוסי : אבל אלא לא ברמה של מוטה אלה דברים ברמה של עוזי נרקיס
עמוס : לא, זה לא ככה. עוזי נרקיס... תראה זה כמו עם הפרה והעגל, רוצה להניק וזה רוצה לינוק.
היה כאן זהות אינטרסים גם עוזי נרקיס... תשמע יש דבר שאני מוכרח להגיד לך ואני משאיר את זה כאן סגור, אבל אני אומר לך את זה שתבדוק את זה, מספר לי קצין מטה שאני לא זוכר היום את שמו, שהיה שלב ש...

יוסי : קצין מטה של מה ?
עמוס : שהיה בפיקוד, שהיה שלב שרצו להחליף את עוזי נרקיס, אתה שמעת על זה ב-67 ?
יוסי : לא

עמוס : ואני אחרי הרבה מריבות עם גנדי ואחר כך שהתפייסנו, רבתי איתו על הנושא של הפעלת חרוב, אני חושב שגנדי עשה כמה טעויות קטסטרופליות, אבל לא משנה, על הפעלת חרוב, כן או לא וכל מה שקשור לזה, ואח"כ התפייסנו. שהייתי באנגליה בשב"כ הוא היועץ לענייני ביטחון ונוצר בינינו איזה שהוא קשר אה... פעם אחת אמרתי לו גנדי תשמע ספר לי מה היה שמה במלחמה ? רצו להביא את זרו, אני לא יודע מה שהיה
יוסי : את זרו ?

עמוס : כמו שאני אומר לך זה רכילות, ואז גנדי אמר לי עמוס אתה יודע מה אולי נשב איזה יום אחד, תבוא אלי ותראה את הספרייה שלי. יש שם ספרים שאתה עזרת לי שנסעת איתי ברחבי אנגליה לחפש ומצאנו ספרים עתיקים על ישראל, ואני אספר לך. טוב אחר כך הוא נרצח, אבל בוא רגע נעזוב את זה. עכשיו, מוטה בא לחטיבה עם נוהל קרב לא מהיר אלא בהול, שיש לו שני דברים בראש. ראשית, שהוא צריך לעשות שינוי מוחלט, שנית,....
יוסי : שינוי מוחלט במה ?

עמוס : בחשיבה, בצניחה. שנית הוא צריך לארגן חטיבה ללחימה ביעדים מבוצרים, בכניסה בדרך מערכות מוגנות. כמו שאנחנו היינו ערוכים גם הם היו ערוכים זה היה קו מול קו. מלחמת העולם הראשונה, עם מקלעים על שטחים מתים, עם **אש אנפילדית** ??? עם אש על כוחותינו, עם רזרבות, עם יכולת עם חיילים. וכאן יש משהו שאני לא מבין, מוטה היה צריך להכיר את כל התכנונים, ודיברתי על זה בהתחלה עם 3 אופציות ברגע שהולכים להר הצופים. אחד, זה להיכנס בדרך השיריות פחות או יותר, לפרוץ דרך מעבר מנדלבאום. שתיים, זה לעשות עיקוף ותחת אש ארטילרית כבדה, כבדה, לעלות דרך הואדי שמה מה שהיה הגבעה הצרפתית, באיזורים האלה. זאת אומרת, עם כניסה מאסיבית של חיל האויר שהייתה לנו עליונות מוחלטת, עם נפ"מ עם הכל משני הצדדים ולעלות ולהתחבר, ולא בחקמק להתגנב שם בלילה. העסק הזה היה... זו הייתה בעיה מאוד רצינית. ודבר שלישי שזו הייתה גם כן אופציה, בכלל לבוא לעקוף את ארמון הנציב ולבוא...

יוסי : ולבוא מלמטה
עמוס : ימיני עמוק. זאת אומרת אלה היו שלושת האופציות. וכאן יש איזה משהו שעד עכשיו אני לא ברור לי.

(החלפת קלטת - קלטת מס' 3, המשך עמוס נאמן 20.3.2008)

יוסי : אנחנו מדברים על מוטה עכשיו

עמוס : כן. השאלה למה הצנחנים בחרו בדרך הפעולה הזו ואנחנו מדברים על שמונה בערב ויש כאן איזה שהוא, אני לא יודע אם זה במחלקת הפסיכולוגיה או שזה במחלקת הטמטום, מפני שאם החלטת, והחלטת, ללכת, להיכנס בדרך האמצעית משלושת הדרכים, שזה להיכנס באופן כללי בדרך השיירות, מדוע אתה הולך להבקיע דרך בית ספר לשוטרים וגבעת התחמושת, מדוע אתה לא מנסה לעקוף ?

יוסי : איך לעקוף ?

עמוס : דרך מעבר מנדלבאום

יוסי : לא, אבל בבוקר הם היו תחת אש של בית ספר לשוטרים ושל **הצומת???**

עמוס : לא, אבל אם אתה לוקח, שם מול בית ספר לשוטרים ומול מעבר מנדלבאום, מחכה ליום, שם את כל התותחים, את הטנקים, מפעיל את חיל האוויר בכינון ישיר ומרסק אותם לחתיכות שאף אחד לא מרים ראש, ומכניס את הכוח מאחורנית בתנועה זהירה עם עוד תוספת של טנקים ועם חי"ר, אתה בא אליהם מאחורנית אתה לא צריך לחצות גדרות תיל ושדות מוקשים ולהיות מול הפילבוקסים והמקלעים וכל מה שקשור לזה. אתה עוקף את כל המערך המובצר הזה, אתה נושא בכביש.

יוסי : אתה שואל בעיניי שאלה מאוד חשובה. אני זוכר שאנחנו כל אותם שנים, ללא יוצא מן הכלל, בכל התכנונים תמיד ידעו שזמן הוא פה אלמנט קיומי מכיוון שבירושלים העולם הגדול לא יתן לנו בגלל המקומות הקדושים לעשות מה שאנו רוצים, ואם רוצים באותה הזדמנות כבר גם להגיע לעיר העתיקה צריך לפעול מהר מאוד. האם יתכן שמוטה ועוזי נרקיס היו בעצם במודוס שמהר, מהר, מהר. אני שם את עצמי במקומו, אני יודע שיתכן שגם אני הייתי נשבה בזה שצריך לפעול מהר, מהר, מהר מאוד. מה יש לך להגיד על זה ?

עמוס : אני אומר שמה שאתה אומר עכשיו זה קשקוש בלבוש, מפני שלא מדובר על יום השישי של המלחמה, מדובר 10 שעות אחרי שהמלחמה התחילה. הלא המלחמה רק התחילה, אנחנו מדברים על היום הראשון של המלחמה, אנחנו מדברים בשעה 8 בערב, המלחמה התחילה בעשר בבוקר. הלא שום דבר עוד לא התגלגל, עוד לא כבשו את כל סיני רק חיל אויר עבר, כל הכוחות התחילו לנוע, עוד לא כבשו את לטרון. זאת אומרת, אם משהו מגייס נימוקים אלה לעניין הזה, אז זאת אומרת שהוא באמת לא מבין איפה הוא חי. היה מספיק זמן לנוהל קרב כמו שצריך, היה מספיק זמן לבדוק את כל האלטרנטיבות. וגם שאני בקבוצות פקודות שבאו ועשו קבוצת פקודות החפזות הזאת בשמונה ומשהו, תשע, באוולינה דה רוטשילד, גם אז אני אמרתי לו אם כבר החלטת מפה למה אתה הולך מול הביצורים, תלך מאחורנית

יוסי : מה זה נקרא אצלך מאחורנית ?

עמוס : עם זה קו הביצורים וזה מנדלבאום והכביש הולך ככה, אני מתכוון לעלות עם כביש השיירות, להבטיח את הציר ולעלות עם כביש השיירות. יותר מזה, הוא רוצה לתקוף ב-12 בלילה, אני אח"כ אחזור לצד הפסיכולוגי..

יוסי : זו הייתה פקודה של האלוף לתקוף ב-12 בלילה

עמוס : לא, מוטה מתקשר לאלוף ואמר אני רוצה לדחות ואז בר לב הולך ואומר לו יש הכרעה אסטרטגית של חיל האוויר, תדחו את זה לעשר בבוקר. למה לעשר בבוקר ? בדרך כלל בין חמש, שש עד שבע, שמונה יש ערפילים נמוכים בכל הגיא הזה שבין עמדות...

יוסי : **ואדי יוניס???**

עמוס : היה באותו זמן, רצו שהיה נקי

יוסי : צריך לבדוק את מצב הערפילים שהיו ב-6.6.

עמוס : כן, אבל עוד סיבה הייתה, הוא רצה לתת זמן. הערפילים האלה לא רק לגבי הכינון הישיר, הערפילים האלה היו חשובים לגבי הפעלת חיל האויר ורצו גם לתת להם אפשרות לברוח. רצו להוריד את חיל האויר בצורה מסיבית. יוסי, אתה יודע בסופו של דבר הם ברחו בגלל שחיל האויר ירד

יוסי : לא, הם ברחו מכיוון שהם ראו את הטנקים

עמוס : את הטנקים ואת חיל האויר

יוסי : מה הצד הפסיכולוגי שאתה רוצה לומר ? יש לנו עוד 7-8 דקות, תרגיש חופשי אנחנו נדבר עוד 10 פעמים אתה לא חייב לסיים את הכל עכשיו

עמוס : אני אתן לך דוגמא, אם אני לא אספיק לגמור את זה. אני משווה את חטיבת הצנחנים באזור הזה למשמר המלכותי, לגוורדיה הבריגדה של נפוליון. עכשיו, מה קורה כאן, מה קורה בוותרלו - לי שזה מוטה לוקח את הבריגדה הכי טובה והולך ומסתער חזיתית על העמדות של האנגליים במקום הכי קשה הוא חושב שהוא ישבור אותם. מוטה האמין שאם הצנחנים יתחילו להלחם העסק מתפורר שמה. נפוליון, יש לו תחורים הוא עייף הוא הלך לישון..

יוסי : אבל למה אתה חושב שהוא חשב ככה ?

עמוס : אז למה הוא הלך ככה

יוסי : מפני שהוא האמין שהוא מסוגל לעשות את זה, החשיכה לטובתו

עמוס : אין חשיכה

יוסי : יש חשיכה

עמוס : אין חשיכה בשתיים וחצי בארבע

יוסי : ?? **בבוקר**, אוקיי

עמוס : אמרתי למוטה בתחקיר, מוטה תראה

יוסי : בתחקיר או בפקודה ?

עמוס : בתחקיר אחרי המלחמה, אהה בפקודה אמרתי כל הזמן שזה טירוף. בר לב אומר לו מה אתה רץ, סוללה 160 מ"מ בדרך אליך, סוללה 155 מ"מ בדרך אליך מבה"ד 6, פלוגת סנטוריונים בדרך אליך, תקבל את כל חיל האויר

יוסי : אז למה מוטה רצה לתקוף ?

עמוס : הוא אמר... המג"דים רצו לתקוף בלילה, אני לא רוצה להשמיץ את המג"דים בחורים מצויינים, אבל הם היו מג"דים קטסטרופלים הם לא הבינו לוחמה בשטח בנוי, את הקריירה שלהם הם עשו בלא בלחימה מודרנית, לא עוזי אילם שאת הקריירה שלו הוא לא עשה בזה, ולא פרבקין שהיה מילואים ולא יוסי יופה, הם פשוט...

יוסי : הם כולם היו מילואים, מה זאת אומרת ?

עמוס : כל המג"דים שלנו היו סדירים, של 16, חברה של 15 שנה 17 שנה בצבא, אתה מבין, וכאן אתה הולך לדבר הכי רציני שישנו, לחימה בשטח בנוי בשטח שאתה לא מכיר אותו. מוטה פשוט חיפש את התהילה, כמו מארש **על ני**, חיפש את התהילה, אמר **הפקטן** 16 בשתיים עשרה בלילה

כבר היינו בפעמון, בעשר היינו בפעמון

יוסי : למה בעשר, בשבע בערב

עמוס : אוקיי, היה שמה זה...

יוסי : אז הוא אמר כמו שהלך להם ילך גם לנו

עמוס : לא, וחטיבה 10..

יוסי : ??? את הכבוד

עמוס : עוד חטיבת גרוטאות לפי מה שהוא אומר ולא לפי דעתי

יוסי : למה חטיבת גרוטאות, מי אומר את זה ?

עמוס : לא, לפי הערכתו, לא לפי הערכתו. הוא מתייחס לכולם כאל.. חטיבה 16, הוא לא מבין שבחטיבה 16 כל המג"דים היו סדירים, כל המ"פ היו חבריה מנוסים מגולני מהצנחנים מזה, כל החברה. תראה את החברה שלך, מה אני.. חצי הפלוגה שלך היו חניכים שלי בסיירת, לא חצי, אבל חלק. ואתה לא היה לך ניסיון, היה לך ניסיון, זה חברה. עכשיו הוא אומר חטיבה 10 עוד מעט הם מגיעים לתל **אלפול** הכל נשבר ומתמוטט. תאמין לי עד היום איך חטיבה 10 עשתה את זה. אתה יודע מי מת לפני איזה חודש ? קצין האג"מ שלהם יגאל, אתה זוכר את יגאל ? בר שלום אולי?

יוסי : לא. הפסקה אנו ניפגש בשבוע הבא

עמוס : אני רק אגמור, אחרי המלחמה הייתה להקה נודדת שכללה אני על חטיבה 16, יגאל על חטיבה 10, אריק כחמון על חטיבה 55 ודודיק. אבל מה שקרה שדודיק תמיד היה בצד שלי, ואז אריק כחמון ויתר על העסק

יוסי : אה, דודיק אמר דברים **ב???**

עמוס : דודיק אמר אחרי המלחמה צריך להדיח את יוסי יופה, הוא אמר שזאת הייתה מלחמה קטסטורפלי. דודיק לא מדבר, אבל דודיק...

יוסי : הוא גם דיבר על מוטה כך ?

עמוס : או אה, מה שהם דיברו על מוטה כולם

יוסי : אני אשאל שאלה, מוטה אחרי מלחמת ששת הימים הכיבוש ששחרר את ירושלים, האם זה נכון שהקידום הצבאי שלו קודם

עמוס : בטח, שלחו אותו לעזרה. היה מח"ט גולני, ראש מחלקת מבצעים, מח"ט צנחנים ושלחו אותו לעזה, אבל הוא ניצל את הזמן בשביל זה הוא נהיה רמטכ"ל.

יוסי : עמוס, תודה רבה נמשיך בשבוע הבא.

המשך קלטת 3 - 10.4.2008 עמוס נאמן אצלי בחדר עבודה

עמוס : בוא נחזור עכשיו ליום העצמאות

יוסי : 15.5.1967

עמוס : יום העצמאות לא היה ב-15.5

יוסי : ??? גם לא חשוב,

עמוס : היה באותו תאריך ?

יוסי : כן

עמוס : כל 19 שנה זה משתנה. כפי שצינתי למעשה בבטחון השוטף טיפלתי אני, וכל החטיבה עסקה בהכנות ליום העצמאות. ואנחנו מקבלים את פקודת הכוננות, ואז במשך תקופת ההמתנה לעשות כאן פעולות הגנתיות ברובן. זה התחיל בזה שגייסו את המפקדים והיה תרגול ושחזור של כל התכנונים של הפריסה וכל מה שקשור לזה. היה רענון של מחסני החירום. במקביל, היות ואף אחד לא חשב שהירדנים יכנסו למלחמה, למעשה מה שעסקנו זה בהגנה ובמחטפים או פעולות מקומיות כתוצאה ממחטפים שלהם התקפות נגד, אלה היו תכנונים

יוסי : מה עשו בנושא של מחטפים ?

עמוס : היה תכנון בנושא של כל הרענון של הר הצופים, כל הרענון ברמת המטה של הר הצופים. היה תכנון במקרה של ארמון הנציב, אם כי איש לא העלה בדעתו שהם ישתלטו על ארמון הנציב. יוסי : איזה למשל..

עמוס : היה למשל חשש למחטף שיעשו באזור של מעלה החמישה בקרית הענבים, היה חשש של מחטפים שיעשו באזור של, אין לי כאן את המפה...

יוסי : עצור רקע אחד, לפני כן שאלה, האם לא הייתה לכם תחושה, האם המודיעין לא שידר לכם דברים שתהיה התראה כל שהיא, איך זה היה, מה תחושת ההתראה שלכם הייתה בנושא הזה ? איזה כיסוי מודיעני היה, אתה קצין אג"מ של החטיבה יש קמ"ן של חטיבה, מה אתה חשבת אם בכלל, איזה התראות יהיו לך לקראת פעולות מחטף ?

עמוס : אוקיי, פעולות מחטף היו בנויות על אפשרות מקומית. אם אתה רואה לעינך את הפריסה של הצבא הירדני, אז יש פחות או יותר חטיבה מלטרון ונאמר עד לגב ההר תל אלפול, באופן לגמרי כללי אולי אני קצת טועה, חטיבה אחת שיושבת באזור ירושלים וחטיבה אחת שיושבת בדרום הר חברון. אבל הם יושבים עם המשמר הלאומי שלהם ועם כוחות על הקו אבל לכל חטיבה יש גדוד עתודה, כאשר בהר חברון יש גדוד סנטריונים, אולי פלוגה, לא גדוד סנטריונים, בגב ההר יש כוחות וההנחה הייתה, בכלל צה"ל אמר שעד שהירדנים לא מעבירים את חטיבות השריון, לא חוצים את הירדן, הם לא מסוגלים ללכת לפעולת היקפית רצינית. מה שהם יכולים זה לצאת ולעשות מחטף מקומי

יוסי : מחטף מקומי בלי שריון בכלל ? מה הייתה ההשקפה שלכם ?

עמוס : מחטף מקומי בשביל להיכנס נניח מארב, להרוג אנשים, לתפוס איזה ישוב יוסי : לא, זה לא מחטף, נניח מארבים, אתה חושש מפעולה יותר משמעותית שהם יוצרים עובדה בשטח, מחטף שהם ישיגו בו, איך אומרים, פרסומת בעולם על איזה שהוא הישג עמוס : כן, אבל זה היה ברמה של... היות והכוחות היו אחד מול השני. לא דיברו על דברים בסדר גודל של חטיבה, אלא על משהו מקומי לאורך הגבולות לאור פריסת הכוחות, לא היה אינפורמציה. תראה, עובדה שאנחנו מקבלים הוראה להוציא ממחסני החירום שלנו עשרות אלפי שקי חול, גדרות תיל, כוח הנדסי ולהוריד אותם לדרום לשלב של ההתבצרות. שים לב שאנחנו נלחמים בירושלים אין לנו פלוגות הנדסה

יוסי : עזוב רגע, אני שואל אותך שאלה אחרת בכלל, לאו דווקא לגבי ששת הימים. הרי הסיפור של מחטף ירדני הוא סיפור שהיה לאורך כל השנים חשש. מה שאני שאלתי אותך, האם אתם בחטיבה, בתקופה עוד לפני כוננות ששת הימים, שהייתה לכם השקפה שהם יכולים לעשות מחטף, לנסות לתפוס את הר הצופים, לנסות לתפוס את רמת רחל, לנסות לתפוס את הקסטל, אני לא יודע מה. האם לא חיית בתחושה שהמודיעין יתן לכם התראה לפני זה או שאלמלא כן הרי המקומות האלה בכלל לא היו מוגנים חוץ מהר הצופים, לקסטל אפשר היה ללכת בקורקינט.

עמוס : ההנחה הייתה שאם הירדנים לא חוצים את הירדן עם חטיבות השריון, אם אין ריכוז של העתודות, זאת אומרת אם יש מחנות קבע ואם יוצאים למחנות קבע ונעים לעבר אזורים, זה התראה שיכול לקרות משהו. עכשיו, היה לנו אפשרות לקבל התראה מראש ללא כל בעיה, מפני שהיה מערך, וזה אמרתי לך שאתה צריך לדבר עם סמי נחמיאס, היה מערך מאוד רציני של 154 מה שקראו להם, הייתה פעילות מאוד אינטנסיבית גם בגלל ההיסטוריה והיחסים והקירבה, ב' הייתה האזנה, ג' אני מניח, אני לא בטוח...

יוסי : איזה בסיסי האזנה איפה הם היו ממוקמים בירושלים בששת הימים ?

עמוס : אני לא יודע, היה בשנלר

יוסי : לא היה **במזכרי** או במקומות כאלה, לא היה שום בסיס צבאי

עמוס : אני לא זוכר, אני להערכתי גם היה לנו קשר מאוד טוב עם האו"ם, אני חושב שהם דיווחו דיווחים כאלה ואחרים שיכולו לתת אינדיקציה. אנחנו עוסקים, עכשיו תשים לב לפריסה שלנו, הפריסה שלנו היא כזאת: שני גדודי חי"מ בקו, שני גדודי חי"מ באזור של הפרוזדור על נקודות תורפה בעיקר על אפשרות של צירי חדירה, אוקיי. שני גדודי חי"מ מאחורנית שצריכים לשמש ככוח להתקפות נגד לעיבוי לקו העירוני, ושני גדודי חי"מ בגב ההר שצריכים לשמש ככוח להתקפות נגד או לכל מה שקשור לזה באזור הכפרי. זאת הייתה הפריסה. עכשיו, היו לנו תרגולים והעברנו את קווי הטלפון לאוולנה דה רוטשילד, ורעננו את המחסנים **והג"א ???**, כל הכוחות וזה חפץ יגיד לך את כל המערך הזה. עכשיו, בשבת יש ביקור של הרמטכ"ל עם עזר ויצמן ראש **אג"מ (אגף ???)** אחרי שהם עושים סיור אנחנו יושבים לאכול צהרים ואני בדיוק יושב מול עזר ויצמן. עכשיו כאן יש סיפור פיקנטי, שנה לפני זה היינו בפו"מ ועזר ויצמן בא לפו"מ לתת הרצאה. ההרצאה של עזר ויצמן הייתה תפיסת הפעלת חיל האויר. אנחנו יושבים באולם הגדול, עזר ויצמן נעמד ואני שואל אותו "עזר תגיד לי אתה אומר שתחסלו את חיל האויר והמצרי וזה וזה" הייתה הרצאה עם סיווג בטחוני מאוד גבוה. אז הוא אומר "ילו..." פו"מ היה אז בנוי מיבשה, אויר, וחיל הים, והיו לנו תרגילים משותפים, וכל הערבים היה במשותף והפו"מ הזה היה פו"מ מאוד רציני. כל הפיקוד של חיל האויר היה אז, זה היה ב-66. למשל, מפקד הצוללת רענן היה שמה, זה היה קורס רציני, היו הרבה אנשים שהיו.. רפי הר לב היה שמה. ואז הוא אומר לי "ילו, קום" "כן המפקד", "תגיד, תוך כמה זמן אנו מחסלים את חיל האויר המצרי ?" אז ילו אומר לו "המפקד, אבל זה סודי אי אפשר להגיד", אומר לו "אני לא רוצה שתגיד את זה בדיוק, תגיד בערך", "אבל המפקד", "ילו..". אז הוא אומר "תוך כמה שעות אנחנו מחסלים את חיל האויר המצרי, וזה בנוי על הפתעה" וכל מה שקשור לזה. ואני אומר לעצמי מה הוא מקשקש. אנחנו יושבים בארוחת צהרים, בדרכי בקודש אני אומר לו, עזר אתה זוכר לפני שנה שאמרתם שאתם מחסלים את חיל האויר המצרי, אני אומר לו תשמע עכשיו חיל האויר בכוננות על, כולם יודעים שיש מלחמה. איך אתם מחסלים את חיל האויר המצרי ? הוא היה רציני הוא אומר לי עמוס תקשיב מה שאמרת לי לך יקרה גם היום, אבל אני אומר לך דבר אחד, זה יחתוך בבשר החי. אם זה היה בהפתעה מלאה היינו מגיעים לשיעור אבדות מאוד נמוך, זה יחתוך בבשר החי. הוא אומר את זה, בסדר, אנחנו...

(מעבר לצד השני של קלטת מס' 3)

(יוסי : עמוס ממשיך את הסיפור של עזר ויצמן)

עמוס : ברגע הזה שהוא אומר את העסק הזה שכולם פניהם נפלו ואז רבין מתרומם...

יוסי : זה הכל יומיים לפני המלחמה

עמוס : כן, זה בשבת, ואז רבין מתרומם ויוצא לעבר הדלת. מי שזוכר את חדר האוכל קצינים שהיה שמה היו כמה מדרגות הוא קצת נמוך כשיוצאים, לפני שהוא מגיע לדלת הוא מסתובב והוא אומר "רגע אחד" ואומר לנו "חבריה, מאוד התרשמתי מהחטיבה, אני לא יודע איך המלחמה תתפתח, אבל אם היא תתפתח בצורה שתצטרכו להילחם אז אני רוצה שתשלימו את מה שלא הצלחנו לעשות במלחמת העצמאות". ולוחצים ידיים, ועזר אומר לי "עמוס, יהיה בסדר" אתה יודע את הסגנון שלו, בסדר. אחרי זה אנחנו יושבים שמה בשקם אני יושב על יד טדי קולק. וצריך להבין שירושלים ב-67 אז בוא נאמר שהייתי אחד מתחמת האנשים הכי חשובים שמה, אמנם

הייתי רב סרן, אבל היה המח"ט היה מפקד המשטרה ומי שהיה בא במגע מאוד רצוף עם הזה, זה היה קצין אג"מ בגלל הבעיות והייתי נכנס ויוצא והכרתי טוב את טדי לאורך כל השנים ואת כל המערכת. ואני יושב על ידו ואני אומר לו "טדי, תקשיב רגע משהו" בציניות הטיפוסית שלי ואני אומר לו "טדי תקשיב אם מה שרביץ אומר ואנחנו כובשים את העיר העתיקה אתה גם תהיה ראש העיר העתיקה" והוא אומר במבטא יקי אומר לי "לא אכפת לי להיות ל-24 שעות אבל אח"כ זה יהיה אסון אם נמשיך לשבת בשטחים". התפזרנו, אני צריך להגיד שביום שישי שחררנו את הגדוד של מיל, ובהתחלה לא הבאנו את הטמטום הדרמטי, אבל זה היה במסגרת הטעיה של רמטכ"ל שלהראות שאין שום דבר, אנחנו לא מתכוונים. צריך להבין שהגדוד של מיל יוסי : מיל אהרונסון

עמוס : מיל אהרונסון שאח"כ נפצע, שהגדוד של מיל אהרונסון, אם אני לא טועה ואת זה צריך לבדוק, הוא השתחרר ממחנה אלנבי ואני חושב שהוא החזיק את הגזרה הזו של מחנה אלנבי, אם כי אני לא בטוח. אבל צריך לזכור שהשלד של הקו העירוני המשיך להיות מוחזק ע"י הפלוגה הסדירה, הייתה פלוגה די גדולה, פלוס התגבורים יוסי : לא הוציאו את הפלוגה הסדירה לפני המלחמה ? עמוס : לא

יוסי : זה החבר'ה מחטיבה 5 ? עמוס : אני חושב שזאת הייתה פלוגה של גולני יוסי : לא, לא גולני, לא. בקיצור היה שם בטח מישימש גדול בקו אלא נכנסו אלה באו אלה יצאו עמוס : כן

יוסי : היה גדוד ??? נכנסו גם שני גדודים ירושלמים 161 נדמה לי מהר ציון דרומה וגדוד 163 הפוך, אוקיי לא חשוב, עמוס זה לא חשוב כרגע **הסדק**, ספר סיפורים משלך עם מחשבות משלך. עמוס : אני רק אתן לך עוד דבר אחד. בעשרה ימים או בשבועיים של ההמתנה עבדנו כמפקדה אחודה

יוסי : המחוז והחטיבה עמוס : לא...

יוסי : אין מילים בפיך מה קרה ? עמוס : לייזר היה מפקד על, עכשיו המח"ט השני, ורדי, לא קיבל כוחות ת"פ יוסי : אגב דיברתי איתו הוא אמר שהוא לא זוכר כלום, שישמח להיפגש איתי עמוס : ורדי לא קיבל כוחות, ורדי היה צמוד לליזר, כל המטה של החטיבה השניה לא פיקד על הכוחות. למעשה מפקדת החטיבה פיקדה על אוגדה, על כל הכוחות יוסי : בזמן מלחמה לא הייתה הפרדה בין המחוז לבין זה עמוס : לא הייתה בשלב הזה, היא הייתה רק שירדנו ביום השני לבית לחם.

יוסי : זאת אומרת לאחר המלחמה עמוס : לא בדיוק לאחר המלחמה יוסי : למה, ירדו לבית לחם, זה אחרי המלחמה עמוס : כשהוא כבש את מרה אליאס והתחלנו לרדת יוסי : עמוס, מרה אליאס זה כבר סוף המלחמה עמוס : בוא נגיד את זה ככה, אחרי יומים, ואז מה שקרה שהכוחות שנשאר מאחורנית נשאר ת"פ ורדי, אנחנו ירדנו עם החטיבה להר חברון...

יוסי: עזוב את הכל, עזוב, נחזור קודם, אני רוצה להבין זה סטייטמנט חשוב, בזמן המלחמה למרות כל התכנונים של הפרדה בין מחוז לבין חטיבה, נשארה מפקדה אחודה, לייזר אמיתי מפקד על הכל לידו עומד ורדי וכל הפונקציונרים האחרים יחד אתכם ואתם ממשיכים לפקד. יום יומיים נגמר הקרב בעיר עצמה, הולכים לשלב של דרומה ואז אתה אומר לי שהתפצלות עצמה, נכון ?

עמוס: כן, תיכף אני, למשל קצין האג"מ של החטיבה היה משהו שהיה חבר כנסת שמת כבר די מזמן, היה עיתונאי בארץ, בחור גבוה כזה מת משבץ
יוסי: מי ?

עמוס: קצין האג"מ של החטיבה ההיא, מה שמו היה
יוסי: איזה חטיבה

עמוס: של ורדי

יוסי: אה, של המחוז, אני לא יודע

עמוס: תיכף אני אזכר בשם שלו. רובי ריבלין למשל

יוסי: היה עוזר קמ"ן

עמוס: לא, הוא היה קמ"ן של החטיבה השניה. היה בזה הגיון רב מפני שמה שקרה השליטה שלנו הייתה פנטסטית היות וזה היה קו חי כל הזמן ואנשים הכירו והיה רשת קשר מסודרת והציבור הכירו כל דבר, לא היה, וגם לא היו תכנונים מי יודע מה למה. עכשיו, היה גם שילוב של כוחות, איך אתה יכול כשאתה נכנס להתקפת נגד באזור של ארמון הנציב כשיש שם גדוד חי"מ, איך אתה יכול לעבור דרכו, ושאתה צריך לקבל סיוע מהמרגמות שהיו שמה בכל האזור. היו גם מרגמות של החי"מ גם תותחים של הארטילריה, גם מרגמות של זה, פלוגה של טנקים, סיירת של החטיבה, אתה צריך פיקוד אחיד אתה לא יכול לפצל את הפיקוד. תשמע, אני זוכר אחרי שהיה נגמר קבוצת הפקודות, והיות והכרתי את צאן מרעתי, אני כל יום בחמש בערב הייתי אוסף את כל הקמב"צים והקמ"נים של כל יחידות המשנה. היו יושבים אצלים 60 איש, וזה למה ?

יוסי: אתה מדבר על המלחמה או לפני המלחמה

עמוס: לפני המלחמה בנוהל הקרב. אני הבנתי שהמג"דים... המג"דים היו באים לקבוצת פקודות עם המטה שלהם, אני הייתי משתתף בקבוצת פקודות. הייתי אוסף אחר כך את כולם והייתי עובר על התוכנית של היום הבא ועל התכנון עם כולם והינו צריכים לחלק למפות, ועדכונים ורשת קשר וכל מיני כזה. היה לי ריטואל קבוע של 60-70 איש, היה שם חמ"ל ענק אם אתה זוכר בשנלר, היינו יושבים כולם וכל אחד היה שואל את השאלות שלו, וכל אחד היה אומר את הדברים שלו והיה נציגי אפסנאות

יוסי: איזה חלק היה למוצי בכל הדברים האלה ?

עמוס: מוצי קמן או מוצי אגמר ?

יוסי: מוצי קמן ואחר כך מוצי אגמר

עמוס: מוצי קמן היה קמן של חטיבה מחוז ירושלים אחריות כוללת.

יוסי: חטיבת מחוז או של חטיבת חי"ר

עמוס: לא, זה חטיבת חי"ר

יוסי: הוא היה קמן אז של הכל

עמוס : שזה היה חטיבת חי"ר 16 ו מחוז 16, זה היה נקרא חטיבה / מחוז ירושלים. מוצי קמן היה קמן של הכל. עכשיו, רובי ריבלין היה מיועד להיות קמן של חטיבת החי"מ, בוא נקרא לזה ככה, המחוז. הוא היה צמוד אליו. ברגע שהיה פיצול אחרי שלושה ימי קרבות, הוא נשאר בירושלים... יוסי : בסדר, עזוב...

עמוס : דרך אגב, ואז ציץ קיבל את האחריות על העיר העתיקה שזה היה נפרד. עכשיו, זה היה נוהל קרב, לא הייתה בעיה של שליטה זה דפק נהדר. יוסי : ומה עם מוצי אגמר ?

עמוס : מוצי אגמר היה מפקד יחידה כמו שהיה מג"ד, מוצי אגמר היה מפקד המחוז יוסי : לא מחוז, איזה מחוז, בגוש

עמוס : בגוש, באיזור הכפרי בוא נקרא לזה נקל על הזה. אבל הייתה כאן בעיה היות שבשלב מסוים שהתפרסו הגדודים, הקשר של הגדודים היה ישירות אלינו ולא דרך הגוש, אתה מבין. יוסי : הקשר עם הישובים היה אל החטיבה ולא אל..

עמוס : לא, הקשר הישובים היה לגוש, מערכת קשר. כשהגיעו גדודים... יוסי : הבנתי, הגדודים היו מחוברים לחטיבה ולא לגוש

עמוס : היו מחוברים גם וגם, אבל אחריות פיקודית הייתה אלינו. עכשיו, חלק מהגדודים קיבלו אחריות גם על חבלים שם ישבו, חלק לא. אתה מבין. ואז נוצר מצב דומה למה שהיה בקו העירוני, שהחי"ר שנכנס והתלבש, החי"מ בוא נקרא לזה ככה, שנכנס והתיישב בקו היה כפוף עם הכוחות שהיו תחתיו ישירות למפקדת החטיבה. כאשר מוצי היה קצין מטה לאזור הכפרי והיה אחראי על תחמושת, ועל בעיות וטיפול בשלישות וכל מה שקשור בזה. אבל מבצעית זה עבר אלינו. עכשיו, כנ"ל הפלוגה של משמר הגבול

יוסי : הפלוגה של משמר הגבול המפקדה שלה הייתה במשטרת בר גיורא, אני צודק ?

עמוס : יכול להיות, כן אבל מה שהיה חשוב זה הייתה למעשה עוד סיירת, סיירת גדולה מפני שהיות וכולם היו ניידים יוסי : איזה סיירת ?

עמוס : הם לא היו סיירת, אמרתי כמו סיירת. בוא תקרא לזה **טתרים** של 36... יוסי : ????

עמוס : הם הביאו לנו אינפורמציה, היינו מורידים אותם על תצפיות באזורים שחששנו. היה תיאום עם הגדודים לפעמים הם משתמשים בהובלה שלהם, לפעמים היו תצפיות, כל העסק הזה היה עסק חי. עוד דבר חשוב שהיה בתקופת ההמתנה, אתה בעצמך יודע איך **פפקתם** גיפיים שלך, עשיתם מכשירי לחימה בלתי רגילה, והפעלתם וכל מה שקשור לזה. אימנו גם את החיילים, הם התחפרו על המוצבים שהם תפסו, הם עשו על המוצבים תרגילים הגנה, התקפות נגד מקומיות. זאת אומרת, הם היו מועסקים במשך השבועיים ללא... זאת אומרת שזאת הייתה תקופה...

יוסי : אגב, זה היה מאלוהים שהייתה תקופה כזאת

עמוס : בטח, מילאו את המלאים, שיפרו את העמדו, תרגלו את הנשק, עשו כל מיני תרגולים. אגב, עשינו בחטיבה תרגולים לכבוש את הר הצופים. ככה אנחנו נכנסים למלחמה בעשר בבוקר ביום שני, אנחנו מקבלים הודעה על סדין אדום ואז אנחנו מגייסים את הגדוד של ביל ונכנסים להערכות מקסימלית. עכשיו, הירדנים בסביבות, לדעתי כמובן כתוב ביומנים, אני מתחיל לקבל את הדיווחים הראשונים על יריות אני מניח בסביבות אחד עשרה וחצי

יוסי : תשע ומשהו, **אש נקל?** באחת עשרה נגמרו ההפגזות

עמוס : כן, בשלב הזה יש לנו קשר ואז לייזר אומר לי, עמוס אני לוקח את החפ"ק ואני עולה לבית ההסתדרות, תישאר כאן ותנהל את העסק. אחד הדברים שאני זוכר כמו שזה היה אתמול, שעמדת מרגמה על יד משרד החינוך חוטפת פגיעה ישירה, עמדה שלנו

יוסי : נהרגו שם כמה אנשים

עמוס : אתה זוכר

יוסי : אני זוכר את זה מהכתובים

עמוס : ומתחיל להתנהל קרב של יריות, אנחנו מפעילים את כל הלסקובים

יוסי : כמה לסקובים היו ?

עמוס : איך אני יכול לזכור,

יוסי : לא חשוב לך הלאה

עמוס : אנחנו מפעילים את הלסקובים, יש חילופי יריות, שנלך מתחיל לחטוף הפגזה, אני מקבל פגז של טולר בבית שימוש שאני יוצא ממנו. המשרד שלי היה על כיוון הגבעה הצרפתית. ואז ניתנת פקודה לעבור לאוולינה דה רוטשילד, לארגן את המעבר לאוולינה דה רוטשילד, ואנחנו נשארים קטנים

יוסי : מה זה אנחנו נשארים קטנים ?

עמוס : מטה מצומצם נשאר בשנלר. אני מקבל דיווח ואני לא זוכר עכשיו ממי, שרואים כוחות ירדנים על ארמון הנציב. במקביל ועדת שביתת הנשק גם כן מודיעה שפלוגה ירדנית עלתה על ארמון הנציב. אני אומר לך את זה, אני לא זוכר את השעה המדויקת, דובליה, דוביק שהיה הקב"ץ היה בסיור שמה והוא היה, איך קוראים לעמדה הזאת של הבית הבודד שמה ?

יוסי : הבית הבודד

עמוס : הבית הבודד. היה לנו תשמוע שמה מהלילה

יוסי : למה תשמוע שמה הייתה שמה עמדה מאויישת כל הזמן

עמוס : כן, שם היתה עמדה, אבל הייתה לנו עוד עמדה...אני לא יודע ממי בדיוק, אבל דובלה בין היתר אומר לי "עמוס, יש ירדנים על הזה" ואז אני אומר לו "תתחילו להפגיז", אז הוא אומר "מה יש ליי" אני אומר לו "קח את המרגמה 52, קח את ה-61 מ"מ" מפני שהם מפגיזים חזק במקביל את אלנבי. באלנבי יש לנו פצועים והרוגים, חגי חפץ נוסע לאלנבי לראות מה הולך. מה שקרה שם שליזר עולה למעלה, חגי חפץ יורד לארגן את אלנבי, הייתה שם מהומת אלוהים. אני נשאר לנהל את העסק

יוסי : מאיפה ?

עמוס : משנלר, אני עוד יושב בשנלר. ואז אני מתקשר לאריק ואני כבר אמרתי על הקשר שהיה לנו

יוסי : לאריק רגב

עמוס : לאריק רגב, שהיה קצין אג"מ של פיקוד מרכז, **וחקה??** היה ראש מחלקת מבצעים. ואז אני אומר לאריק "אריק, אנו חייבים לצאת להתקפת נגד" מפני שאני זוכר בכל התכנונים שדיברנו הדבר שכל הזמן חששתי, וזה היה תקוע לי בראש, שאם הם משנים את הסטטוס קוו ומכריזים על השבתת נשק, אנחנו תקועים

יוסי : אם עושים הפסקת אש ?

עמוס : כן, אנחנו תקועים עם מחטף שלהם ואז אנחנו שוברים, מפני שאם יושבים לנו למעלה זה ציר שטראח חודר, יורד למטה ונכנס ורץ מצד אחד לכיוון הכנסת...

יוסי: רגע, רגע, איפה הכנסת, על מה.. אתה אומר נקודה מאוד חשובה, אתה אומר ככה: אתה חששת שאם תהיה הפסקת אש שעה שהירדנים כבר יצרו איזה שהיא דריסת רגל אצלנו, ההישג שלהם ישאר בעינו. זה מה שאתה אומר

עמוס: כן

יוסי: אז איפה הכנסת ?

עמוס: מפני שאם אתה יושב על ארמון הנציב ואתה יורד בציר, ויש שמה את החווה החקלאית ואתה חותך מהחווה החקלאית ואח"כ מתפצל, אתה יכול ללכת על הציר של הכביש, לעלות דרך איפה שהיו בתי המלון ונכנס למושבה הגרמנית וחותר למרכז. אני אומר לאריק "אריק, תקשיב, זה היה לי כל הזמן עוד מהזה, אם הם שוברים את הסטטוס קוו והם תקועים לנו, מפני שאנחנו במצב של מגננה, אף אחד לא העלה את דעתו שאנחנו הולכים לכבוש את הגדה. אנחנו תקועים, עשר בבוקר, חיל האוויר עשה אומנם הכרעה, אבל שמה עוד נלחמים למטה, עוד לא יודעים מה הולך. התוכנית המטכ"לית הייתה, לא לתקוף, ואני אומר לו "אריק, אם אנחנו לא יוצאים להתקפת נגד, אנחנו גמרנו פה עם בכיה לדורות, הם יהיו תקועים לנו בגרון כמו שאנו תקועים להם בהר הצופים" אומר אריק "מה אתה מציע ?" אני אומר לו "בוא נארגן התקפת נגד". חוץ מזה הייתי מוטרד שהם יכנסו ויחתכו. ואז אני אומר, אני מדווח ללייזר, כן מדווח לא מדווח אני לא זוכר זה המון זמן. ואז אני אומר תשיגו לי את קמרה שישב במגרש הרוסים, אתה זוכר, בגלל המגבלות אבל בלילה העברנו 10, 11 טנקים...

יוסי: לא בלילה, בבוקר בעשר וחצי

עמוס: כן, ואין קשר, אין קשר, עומד לידי פריד, רס"ר שהיה שופט בכדורגל, היה רס"ר בכדורגל, הוא היה קצין הקישור של המשטרה של ארבלי אצלי. אני אומר לו "פריד, תן לי את מפקד המשטרה" היה להם קשר טוב, הוקי טוקי ישנים. הוא נותן לי, אני חושב שזה היה ארבלי..

יוסי: מי זה ארבלי ?

עמוס: מפקד משטרת ירושלים, ניצב משנה

יוסי: ושמו הפרטי היה יהודה ?

עמוס: לא בטוח

יוסי: לא חשוב

עמוס: אני אומר לו "ראה, הירדנים השתלטו על ארמון הנציב, סע עם קמרה מיד תגיד לקמרה שיקח את הטנקים שיעלה על הקשר, אני לא יודע למה לא שמעתי, שיניע את הטנקים ושיסע מיד לכיוון חווה החקלאית, זאת אומרת לאזור הזה, לאזור הפריצה האפשרי. במקביל אני תופס את החבר שלי ואני אומר לו "יוסי..."

יוסי: רגע, רגע, מה פריד עשה נתן לך את הקשר שלו לדבר עם ארבלי ? ואמרת לארבלי שמה יעשה ?

עמוס: הוא נתן לי את המכשיר ואמרתי לארבלי "קח את עצמך, תמצא את קמרה..."

יוסי: הבנתי, למה הם ישבו במגרש הרוסים אחד ליד השני

עמוס: כן, זה כל היוזמות הקטנות של עמוס נאמן, "סע לשמה מיד" אני אומר לדוביק, דוביק תן פחות או יותר תמונה מה הולך, שנדע מה הולך. תעלה שם על תצפית, תסתכל, תגיד מה הולך שנדע. אני אומר לאריק "אריק תשמע..." הוא חוזר אלי, אוקיי, מה יש לכם, אמרתי ניקח את גדוד העתודה שהיה שמה של...נו, מגד החי"ר של אשר דרייזין

יוסי: למה גדוד עתודה, זה לא גדוד עתודה

עמוס : הגדוד שישב שמה

יוסי : כן, אבל לא בעתודה

עמוס : לא, הוא היה מיועד לדברים האלה. ניקח את אשר דרייזין את יוסי לנגוצקי עם הסיירת, ניקח את קמרה, ניתן להם פקודה, הם יתארגנו באזור של החווה החקלאית והם יבצעו את התקפת הנגד. אני בנתיים מרכז ארטילריה כמה שיש לנו. דבר ראשון צריך לקחת את העסק הזה מיד, אם לא ניקח את זה מיד, הם לא מאורגנים הם לא פה הם לא שמה. ככה ארגנו את ההתקפה הזאת. לייזר היה בתמונה, יצאנו להתקפת הנגד אני חושב שהתחלת את ההתקפה באחת, יוסי באיזה שעה ?

יוסי : אנחנו הגענו לחווה ??? בשתיים ועמדנו שעה למה התברברו עם האו"ם, ולא עם האו"ם, וכן, ולא וכן ולא

עמוס : לגבי לוח הזמנים נבדוק ונראה. ואז אני מקבל הודעה "ארמון הנציב בידינו"

יוסי : עצור כאן, יש כאן נקודה חשובה

עמוס : אני לא רוצה לגעת בצד הטקטי כיוון שלא הייתי שמה. אני רוצה להבהיר קצת את הנושא של תהליך קבלת ההחלטות. אני לא חושב שבזכותי כבשו את הגדה כמו שאורי מילשטיין כותב שרב סרן בן 20 מבית השיטה הניע את כל המהלך. מה שאני חושב שהיות והייתי במקום הנכון והיתה לי גם את התפיסה הכוללת על ההשלכות הפוליטיות והאסטרטגיות העתידיות אם הם ישבו לנו כמו עצם בגרון. וגם כתוצאה מזה שהכרתי ברמה הטקטית את האיום של האפשרות של חדירה מיידית בכל צורות כאלה ואחרות, במידה ואחרי הפלוגה הם יכניסו לשם את גדוד העתודה שלהם, ואחרי גדוד העתודה הם יביאו כוח טנקים, אנחנו יכולים להסתבך בצורה עצומה. וגם כתוצאה מזה שידעתי את הפריסה ואת הרכב הכוחות ואת כל מה שקשור לזה, אני בהחלט דחפתי את הנושא של התקפת נגד. ודחפתי את זה עד כדי כך שיכול להיות שבקטע הזה אם היה אישור או לא היה אישור, אני דווחתי שיצאנו כבר להתקפה. אני מוכן לקחת את זה על עצמי. אני לא זוכר את זה במדויק וגם התחקירים אחר כך היו יותר תחקירים שהתרכזו בגבעת התחמושת ומה שהיה שמה ופחות התרכזו במהלכים שלנו, אבל ברור לי דבר אחד שהתקפת הנגד הזו בתזמון ההוא וריכוז הכוחות שהיה שם, הוא זה שהביא למשנה בכל הלחימה שמה. יותר מזה, כאשר אחרי נניח בסביבות השעה ארבע, אנחנו מקבלים דיווח שארמון הנציב נפל, וחסר לנו תחמושת, אני מתקשר לאריק אומר "אריק אנחנו נכנסים לנקניק" הוא אומר "כנסו לנקניק". אני זוכר שאני מקבל דיווח שאין לנו תחמושת. הנגמשים, האוטובסים, המשוריינים של הר הצופים, אני אומר לבנדה...

יוסי : אני זוכר את זה היטב

עמוס : כן, אני אומר לו בנדה, אתה מעמיס את כל... הוא אומר זה של הר הצופים, אני אומר לו יא אדיוט, אין בעיה עם הר הצופים. וכשהוא נוסע, דרך אגב על זה הוא קיבל צלי"ש, אני המלצתי עליו זה קצת מצחיק, אבל לא חשוב, וכשהוא נוסע לשמה יורים עליו מכיוון החומה, הוא אומר לי יורים עלי, ואז הוא מביא לכם את התחמושת, ואתם לוקחים את הנקניק ואתם עושים שמה עבודה מדהימה דרך התעלות. אני חושב שבחמש אתם לוקחים ואז אני אומר לכם תמשיכו לצור בכר, לקחתם את צור בכר ואז אתם נכנסים לפעמון, בפעמון זה כבר לילה. ואז הם עושים, זה לא הייתה כל כך התקפת נגד של הירדנים זה היה יותר בריחה שלהם, שהם עולים בדיוק על הקבוצה הזאת והם הורגים לנו כמה חיילים מהגדוד של אשר דהר, אתה בקיא בסיפור הזה ?

יוסי : לא מינה ולא מקצתה, אבל לא חשוב אתה יכול לספר זה בסדר, יש לי הרבה מאוד הערות לגבי מה שאמרת. מה אשר דהר, לאשר דהר לא היה אף חייל בפעמון

עמוס : של מי היו החיילים ?

יוסי : של הסיירת, בחיידך אני נכנסתי ראשון ואני רצתי...

עמוס : רגע, יוסי, ההרוגים היו של מי ?

יוסי : של הסיירת

עמוס : בסדר, אין לי...

יוסי : אני לא בא אליך בטענות

עמוס : תקשיב משהו יוסי, כשאנו מקבלים את הדיווח שהפעמון בידנו, תבין עד כמה המהלך הזה היה דרמטי, מתקשר עלי חקה ואני באבלינה דיה רוטשילד, שהוא היה מח"ט שלי, אומר "עמוס, מי ישוב שמה" אני אומר לו ככה וככה "תודיע להם שיהיו מוכנים להתקפות נגד". הליגיון היה עושה במלחמת השחרור התקפות נגד עם אור בוקר, ותצפו לזה שתקבלו התקפת נגד. את זה אני זוכר מצוין. עכשיו, העסק הזה נגמר. עכשיו אני שואל אותך אתה רוצה שנמשיך הלאה או שאתה רוצה...

יוסי : עצור...

יוסי : 6.6.2008 עמוס אצלי בבית, בבקשה עמוס

עמוס : אני רוצה לסכם בוא נאמר את ה-6 שעות ששינו את ההיסטוריה, אולי יותר מ-6 שעות, 10 שעות. יש ויכוח האם כן נתנה פקודה או לא נתנה פקודה

יוסי : פקודה למה ?

עמוס : לביצוע של התקפת הנגד

יוסי : על הארמון הנציב

עמוס : כן. אני אומר דבר כזה באופן כללי, ברור לגמרי שפקודה הייתה ניתנת. עכשיו, הגדלות של חטיבה 16 ושל כל הגורמים גם של מקבלי החלטות וגם של הפיקוד שאישר לנו ובעיקר הפעולה המהירה של הכוחות, שה"כ זה היו 3 כוחות בסיסיים, אם במהירות הביצוע. אם היו נכנסים להתקפה לא בשלוש ורבע, אלא בחמש ורבע, ולא היו מוצאים שם פלוגה בתהליך של התארגנות, אלא היו מוצאים שמה נניח 2-3 פלוגות, המהלך היה לוקח הרבה יותר זמן, היינו גומרים עם הרבה יותר אבדות.

יוסי : אתה מציין פה דבר מה סופר דופר חשוב וסופר דופר נכון אני מסכים אם כל מילה שאתה אומר

עמוס : לא, מפני שיש כאלה שטוענים שאני נתתי פקודה לתקוף מבלי שהיה לי אישור

יוסי : אני בכוונה שותק כל הזמן, יש על זה ????, זה בכלל לא חשוב. אתה אמרת כאן דבר נכון שמהירות התגובה פה הייתה מדהימה ואם זה היה משתהה יותר אז היה נגמר הרבה פחות טוב

עמוס : כן, אבל יש לזה השלכות ארוכות טווח שהיום אני רואה אותם. אלף, במכה ובשוק שחטף השריון שבדרום הר חברון מנותק, החלק הדרומי של ירושלים בידנו

יוסי : ??? שריון בהר חברון, הבנתי

עמוס : היה גדוד של שריון בהר חברון, עתודה, אבל חברון מנותקת אי אפשר להפעיל אותו. אז הייתה השפעה מרחיקת לכת על הפיקוד הירדני. הייתה גם השפעה מרחיקת לכת על הפיקוד הישראלי, פתאום היה נדמה להם שהכל הולך חלק ומהר...

(החלפת קלטת לקטלת מס' 4, צד א)

יוסי: המשך עם עמוס נאמן, היום יום שישי ביוני 2008 אצלי בבית. עמוס ממשיך בהקלטה, מדברים על ארמון הנציב, על המהירות ...

עמוס: אני אומר השוק שהיה לירדנים. עכשיו, מה קורה אצלנו? אצלנו במקביל, נאמר שנגמר הכיבוש של הפעמון, אז הגדוד של צביקה עופר או שכבש את הרדאר או שבמגע עם הרדאר, החברה של חטיבה 10 כבר עולים למעלה. קיצורו של עניין, נראה לפיקוד שהכל מתמוטט ואז על רקע זה צריך להבין חלק מהפעולות, הייתי אומר חוסר הביקורת או האישורים בדיעבד שנתנו למוטה, מפני שההרגשה הכוללת של הפיקוד הייתה שהעסק כאן כבר גמור וזה רק עניין של זמן ואפשר להניף את הדגלים. עכשיו, יוסי, אנחנו לא ממשיכים לדבר על מחרת או כן ממשיכים?

יוסי: ספר לי איך שאתה רוצה, מה שאתה רוצה, ספר את הסיפור הזה עכשיו של הצנחנים

עמוס: מפני שעל הכניסה לעיר העתיקה נעשה עם חגי

יוסי: כן, אין בעיה, ספר עכשיו את סיפור הצנחנים

עמוס: טוב, אחת הבעיות שהייתי אומר ברמה של קבלת החלטות, אם אפשר לומר זאת הייתה קבלת ההחלטה שבה כבשנו את כל המערך הדרומי, ולעומת זה היה תהליך קבלת החלטות שהוא היה משמעותי לגבי ההפעלה של חטיבת הצנחנים. עכשיו, אני בזמנו די התכוונתי לעניין הזה ואני רוצה כאן לעשות איזה שהוא, לא חשבון אלא סדר עם עצמי, אני כתבתי כמה דברים, תחליט למחוק את זה תמחוק את זה

יוסי: לא, אל תקריא לי מה שכתוב, מה שכתוב יש לי כי שלחת לי, ספר לי בבקשה, עזוב

עמוס: יוסי, יש למשל נושא שלא הפיקו לקחים...

יוסי: עמוס, מה שאתה רוצה, אני לא אומר לך מה לספר, אני מציע לך מכוון שהתחלת בסיפור של, אלף, הבעיה העקרונית צנחנים לתקוף או לא לתקוף, בית, אח"כ שאלת אם לתקוף או לא לתקוף, גימל, אחר כך התוכנית, נכון או לא נכון. דבר על כל אלה

עמוס: בערך בשעה ארבע כאשר מתנהלת הלחימה בדרום ירושלים, מופיע אצלי חלוץ של הצנחנים והם אומרים שיש להם משימה להגיע להר הצופים. היה לי ברור לגמרי שהם לא יודעים איפה, שאין להם חומר

יוסי: מי זה היה דרך אגב

עמוס: זה היה קמון ואזרחים. אני חושב שאריק היה שמה וקציני מודיעין

יוסי: טוב, לא חשוב

עמוס: צריך להדגיש שהצנחנים היו ת"פ הפיקוד ולא היו ת"פ חטיבה 16 ומי שהיה צריך לספק להם את האמצעים ואת המפות ואת הכל זה הפיקוד ולא חטיבת 16

יוסי: מי זה היה אגב הקמון הפיקודי?

עמוס: אני לא זוכר. על כל פנים, הם מגיעים אלינו והסתבר לי שאין להם חומר, הם עלו אלי לחמ"ל הענק בחטיבת 16 ואני אמרתי להם חבר'ה כל מה שיש לי בקירות, כל מה שיש לי קחו, הת"צות, העמדות, המפות. הם לקחו את כל העסק

יוסי: הם טענו שהם לא קיבלו כלום, דרך אגב

עמוס: עזוב, הם יכולים לספר מה שהם רוצים. אני לא חייב לתת להם שום דבר, לא היה לי, הם לא הת"פ שלי

יוסי: איפה היה מוצי?

עמוס: מוצי ישב עם אביב בהסתדרות. תבין, זה בשעות אחה"צ המאוחרות בסביבות 4-5. כל החפ"ק שלנו, המפקדה העיקרית עוברת באבלינה דה רוטשילד, אני מחכה שיתחברו שמה כל הקווים

יוסי: אבילנה דה רוטשילד והמח"ט היה ב...

עמוס: והמח"ט בבית ההסתדרות מעשר בבוקר עם הקמן ועם מפקד הסיוע הארטילרי. אני פשוט נשאר שמה מפני ששלחתי את הקמבץ שכל הקווי טלפון יהיו מחוברים שהמערכת האלטרנטיבית תפעל. והם תפסו אותי שאני עם רגל אחת בחוץ ושנלר תחת הפגזה. ואז הם אומרים מה יש לך לתת, ואני אומר מה שיש תקחו. פתחתי להם את הכל והם לקחו חומרים. מה שהם מספרים זה הרבה סיפורים הם מספרים. איך שאני יוצא על הכביש אני רואה שמה את מוטה

יוסי: איפה, באיזה מקום

עמוס: מחוץ לשנלר שהוא יצא לקבוצת פקודות. עכשיו, אני לא אחראי לשעה המדויקת, אבל זה היה אור. ומוטה אומר להם אין לנו הרבה זמן נלך לעמדת תצפית. עכשיו, או שהם עלו אל לייזר אמיתי, או שהם הלכו לעמדת תצפית במקום אחר. אני לא יודע לאן הם הלכו לעמדת תצפית. אני עובר לאבלינה דה רוטשילד, באבלינה דה רוטשילד בלאגן שהשטן לא ברא. מה הייתה הבעיה באבלינה דה רוטשילד? בשנלר היו לנו בערך 30 נלנים שהיה לי קשר ישיר, פרט לקו האלחוטי, לכל מ"פ בקו לכל עמדה גם לעמדות ארטילריה גם לבתים לתורג'מן, לעמדות המבוצרות. על ידי זה היינו יכולים לקבל אינפורמציה, איך אומרים, בשעת האירוע וידענו מה שהולך. ובאבלינה דה רוטשילד לא היה לנו את זה. אני זוכר שאיך שאני נכנס לשמה ראיתי את העניין, והיו לי מספיק פקידות שכל אחת יכלה לשבת על נל"ן

יוסי: רגע, באבלינה דה רוטשילד לא הכינו דבר מה דומה?

עמוס: תקשיב, תקשיב, איך שאני מגיע לשמה מסתבר, נמצא שם סגן קצין הקשר. קצין הקשר נמצא עם לייזר אמיתי

יוסי: מי היה קצין הקשר?

עמוס: אמנון, משה שני היה של החטיבה השניה. צריך להבין משהו שכל הזמן הזה המטה, פרט לי, נמצא עם לייזר אמיתי. חגי מקצין האפסנאות לקצין השלישות, ואנוכי, מנהלים את הכל העניין הזה, ותארנו את ההיקפים שישנם כאן ומה שהולך. ואז הסתבר שיש לי בעיה, כרגיל אני אוהב לאלתר, תפסתי את איש הדואר שהיה שמה ואמרתי לו עכשיו תקשיב אתה מוריד קווים אזרחיים...

יוסי: רגע, שניה, הרי היו שלושה שבועות להתכונן והמקום של אבלינה דה רוטשילד היה ידוע שנים קודם לכן, איך לא היו שמה קווים מוכנים מראש לזמן מלחמה? זה נון גדול

עמוס: אני אגיד לך דבר אחר, יוסי, היו קווים אבל לא היה מספיק. אבל תראה מה שהולך כאן. אנחנו בבוקר הולכים בהרגשה שאנחנו לא חושבים שהירדנים השתגעו לתקוף אותנו, אתה מבין, אני לא ידעתי על סדין אדום, אם היינו יודעים היה אפשר לדלג לאבלינה דה רוטשילד יותר מוקדם

יוסי: בסדר, לא חשוב, בעקרון אתה מספר לי שאתה בא לשם ולא מוצא קווים

עמוס: היה ולא מספיק, ואז דרך הדואר הורדנו קווים אזרחיים כל אחד ישב ושלטנו בעניין. היה לזה חשיבות כיוון שזה נתן לנו המון קווים למטכ"ל ולכל עמדות הפיקוד ועמדות התצפית וכל מה שקשור לזה. בערך בשמונה וחצי, אחרי שמוטה גמר את הסיוע, הוא מבצע קבוצת פקודות באבלינה דה רוטשילד. קבוצת פקודות תפוצה, כיוון ששעת השין שלו היא שתיים עשרה בלילה.

ואני הייתי שם בחי"ר עוזי לא היה בקבוצת הפקודות, אני לא יודע איפה הוא היה. ואני נמצא בקבוצת הפקודות, ואני שומע את קבוצת הפקודות, ואני שומע את התוכנית שלהם, שהיא להיכנס לבית ספר לשוטרים, לעלות על גבעת התחמושת, להעביר כוח להתחבר לארמון הנציב, להכניס...

יוסי : להר הצופים

עמוס : להר הצופים, להכניס שני גדודים לביצה של העיר העתיקה על מנת לתאר את העיר העתיקה. זאת אומרת הוא הולך...

יוסי : מה הוא נתן פקודה לתאר את העיר העתיקה ?

עמוס : לכבוש את העיר העתיקה, יש פקודה לכבוש את העיר העתיקה

יוסי : שהוא נתן אותה בערב בשמונה ???!

עמוס : כן, לכבוש את העיר העתיקה. כמו שאני אמרתי לך יש דבר אחד, אני יודע את מה שאתה אומר לי שמה שלא ברשומות, לא ברשומות, אבל הבעיה הייתה שזה היה נוהל קרב כל כך חפוז ושום דבר לא הקליטו. אתה יודע היו שם כותבי צלילים אבל הם היו צמודים... היה מנוסי שהיה צמוד או מישהו אחר לעוזי והוא כתב את כל דברי החוכמה שלו ואח"כ הוציאו ספר על זה, אבל לא היה כמו שהיום שהכל מוקלט. ואני עומד עם סטמפלה, ואני אומה לסטמפלה... כאן מוכרחים להגיד עוד משהו, הר הצופים לא היה מאוים, בעשר בלילה העליונות אווירית...

יוסי : למה הוא לא היה מאוים, אם הייתה עולה חטיבת שריון במזרח הוא לא היה מאוים ?

עמוס : איך חטיבת שריון יכולה לעלות מהמזרח ?

יוסי : בלילה, בחשיכה,

עמוס : איך היא יכולה לעלות ? על הציר של...

יוסי : עובדה שהם הצליחו להגיע לתל אלפולה

עמוס : הגיעו כמה טנקים

יוסי : אני שואל שאלות של הנחיה, אתה מדבר על מושגים מוחלטים של שחור לבן, האם אתה פוסל את האפשרות שירדנים יכלו לתקוף את הר הצופים ?

עמוס : כן, אני אגיד לך למה. חטיבת העתודה שלהם 27 זה שטח לחי"ר אם האוגדה הזאת היתה עולה בציר של אז של מעלה אדומים

יוסי : זאת הייתה חטיבה 27 באבו דיס

עמוס : כן, מה שקרה שבגלל המהלך הדרמטי שאנחנו עשינו, היא הייתה מרותקת, ראשית כל נדפק לה כבר גדוד שמה. היא הייתה מרותקת לאזור הזה מפני שחשבו שאנחנו נכנסים אליהם מדרום, והם לא פינו כוחות. עכשיו, בשביל לכבוש את הר הצופים שהוא היה מבוצר והיו שם 130 איש והיו עשרות גדרות תיל והיו בונקרים והיה קו הגנה ראשון ושני ושלישי, והיה שם קט"ק והיתה ארטילריה שלנו שהיתה יורדת על כל מקום והיה חיל אויר שהיה בשליטה מוחלטת ולעלות חטיבת שריון מהירדן, ראשית כל זה לוקח יומיים, מספיק שאתה דופק את הטנק הראשון וכולם תקועים שמה. עכשיו, אותם בטונים שהגיעו לשמה לדעתי הם היו שמה קודם

יוסי : ??? של חטיבה 10

עמוס : לא הגיעו כמה בטונים שדוכיפת דפקה אותם

יוסי : ?? זה חטיבה 10

עמוס : כן, אבל זה בכלל מקום אחר לגמרי בשביל להתארגן. את הר הצופים אם היו רוצים לכבוש היה צריך לעשות התקפה רצינית עם סיוע אווירי, ולהכנס וכל מה שקשור לזה... ולא היה זה הכל

קשקוש. ונניח שהיו מתחברים איתם אז מה הם היו מביאים 5 בזקות עליהם והיו מתגברים...לא היה חסר שמה נשק לא היה חסר שמה שום דבר. אבל בנוהל הקרב, אני יושב ליד סטמפלה וסטמפלה הוא ידידי בלב ובנפש ביחד בפו"מ ואני אומר לסטמפל "למה אתם נכנסים ככה אפילו אתה כמה חודשים לפני זה...." בוא נגיד ככה, כל פעם שהייתה עולה השיירה לירושלים היו רמות שונות של כוננות, וכל הצבא הסדיר עבר **תטל"גים** ותרגילים מה קורה אם שיירה נתקעת והיה זכרונות מ-48 ואיך מחלצים את השיירה, ומה הורסים ואיך מחלצים ואיך באים לעזרת הר הצופים. היו שתי תוכניות בסיסיות, אחת להיכנס בדרך השיירה זאת אומרת מתורגמן ללכת למנדלבאום לפנות שמה שמאלה לעלות בדרך שהיא בערך איזה 2 ק"מ, יוסי כמה היא ? ק"מ, ולהתחבר ואם מכת אש מאוד רצינית והכשהחזית מוכית. ותוכנית השניה שאמרו בלילה אולי ללכת באיגוף שמאלי לעבור מעבר לגבעת התחמושת בוואדי בין גבעת המפתר או הגבעה הצרפתית, תוך הנחתות ארטילריות חזקות ולהתחבר חי"ר. לא היה שום תוכנית להיכנס לעיר העתיקה או לקחת את המוצבים בקו החזית. כל מי שישב שמה ידע שקו החזית הירדני מבוצר בצורה בלתי רגילה

יוסי : יש לי אליך שאלה. אני זוכר שהייתי מפקד סיירת שהיו לנו תרגילי **תטל"גים**, תרגילי טלפון, תרגילי מפקדות, שהיו קבוצות תכנון שעסקו בכיבוש העיר העתיקה, אני השתתפתי בהם בחטיבה 16. זכרון אישי עכשיו ולא ממסמכים. אני זוכר שאני אמרתי בקטע מסוים שחבריה בוא נדאג להנחית צנחנים במסוקים על הר הבית ישר נתחיל לכבוש את העיר העתיקה בכלל מבתוכו. אלה דברים מאוד חזקים. יותר מזה, אני זוכר דיונים על פיצוץ החומות, אני זוכר נקודות פריצה אני זוכר כל מיני רעיונות שאני העלתי. זאת אומרת, הזכרון שלי הוא יותר מהפיקנטריה מאשר

עמוס : כן, אבל התוכנית שלך

יוסי : זה לא התוכנית שלי, אני אגיד לך למה אמרתי את זה מכיוון שהאמירה שלא היו תכנונים לכבוש את העיר העתיקה, היא אמירה קיצונית לטעמי, עובדה שאני זוכר שהיו. אז בוא תגיד לי אולי זה סתם אונניה, לא יודע ?

עמוס : בוא נלך שלב שלב. היו תכנונים לכבוש את העיר העתיקה אבל במצב פתיחה שאנו יוזמים, שזה לא קרב היתקלות כמו שכאן ישנו, אם כוח שאל עריש שלא מכיר את הגיזרה ולא היה שם ולא ראה אותו ולא יודע במה מדובר. והיה תכנונים להיכנס, כמו שאתה אומר, ולפרוץ עם עוצמה ארטילרית ושריון ואוויר וכל מה שקשור בזה. וגם כאן לא את הביצה, התכנונים תמיד היו לעלות מלמעלה ולשלוט על השטח למטה. לא היה הנושא הזה של כניסה לטהר ולשלם בהרוגים. לא היה עניין אף פעם לשלוט באוכלוסיה, היה עניין להשיג הכרעה צבאית. ברגע שאתה יושב מסביב הם יכולים לשבת מלמטה כמה שהם רוצים זמן מוגבל.

יוסי : שניה, עצור, (עצירה בקלטת ושוב הפעלה) עמוס ממשיך לאחר שאני הפרעתי לו

עמוס : אז בוא נחזור לשמונה וחצי בערב לקבוצת פקודות

יוסי : אתה מדבר עם סטמפלה אתה מתכוון

עמוס : אני רק מזכיר שהיעד להגיע להר הצופים. ואז אני אומר לסטמפלה, סטמפלה אנחנו יושבים בקו בעוצמה רצינית בואו תקחו את התוכנית שיש לנו עם שיפורים כאלה ואחרים. מתורגמן קופצים למנדלבאום גדוד אחד משתלט על כל האזור הזה, יוציא חסימות קדימה לצדדים ילכו 100 200 מ' יש לכם 8 טנקים עם חיל רגלים

יוסי : 10 היו להם

עמוס: אוקי אבל היו להם כמה בעמדת כינון ישיר הם החזיקו שמה זה, תכניסו גדוד בדרך השיירות כמו שנכנסים לשטח בנוי, תעלו למעלה ותתחברו להר הצופים. למה אתם צריכים להלחם על הביצורים ועל השטח המבוצר. ואז סטמפל אומר לי "עמוס תגיד למוטה". אני אומר למוטה "מוטה תשמע יש תוכנית כזאת וכזאת..."

יוסי: אבל מוטה, שוב זה בא מהשאלות המנחות ולא משאלות של טעם, מוטה הרי היה מספיק מעורה בתכנונים הרגילים להר הצופים בתור מח"ט, זה לא היה צריך להיות חדש בשבילו עמוס: אתה אומר את זה, מוטה היה ראש מחלקת מבצעים אני חושב יוסי: לכן זה מחזק...

עמוס: אבל תן לי שניה אחת, אז אני אומר לו "מוטה תשמע בשביל להגיע בהר הצופים תלך כך וכך ואל תלך ראש בקיר". עכשיו כך בחשבון שעוד אנו מדברים וכן בית השיטה שהוא מפקד מחלקת פריצה עם **בונגלורים**, שעוד שעתיים צריך לתקוף והוא כבר צריך להיות... אני שואל, זה אפילו היה קצת יותר מאוחר, אני אומר לו "מה אתה עושה כאן?" אומר לי "תשמע אני מחלקת... יוסי: מי זה?"

עמוס: אני לא זוכר את השם, דרך אגב היו 34 חבריה במלחמה על ירושלים בני בית השיטה כולל מוישה פלד ואחרים. ואז אני אומר לו "אבל אתם צריכים לפרוץ שם ושם", והוא אומר "תשמע, נתקענו עם האוטובוס". עכשיו, אז אני אומר למוטה "מוטה תבדוק את האפשרות הזאת גם כן" אז הוא אומר לי "עמוס, שמענו אותך". עכשיו, אני מוכרח כאן לפתוח כאן סוגריים, תשמע, מוטה לא סבל אותי כרונית מפני שלמוטה הייתה בעיה, מוטה מי שלא היה ממעריציו היה אבוד. והסיפור הוא כזה, ואנחנו נפגש עוד פעם יוסי. אנחנו בפו"מ, מוטה מפקד פו"מ ואז בפו"מ היה נהוג לעשות ניתוח אירוע, וניתוח אירוע שהיה קרב המיתלה. עכשיו, הפקודה הייתה לקחת סיור משוריץ ולעבור את המיתלה ולראות אם המיתלה פנוי או תפוס או משהו כזה. זאת הייתה הפקודה של הפיקוד. מוטה מתמנה המפקד מה הוא ואריק סיכמו ביניהם אני לא יודע, בכל אופן נעמדה שיירה עם שני זחלמים בראש או שניים או שלושה, אני חושב שניים, בפיקודו של כספי שהיה מרמת גן שיהיה מ"פ

יוסי: אני הכרתי אותו מנח"ל בחור גבוה כזה

עמוס: מ"פ מהנחל, שהיה על הכיפק של בחור

יוסי: הוא נהרג

עמוס: נכון, ומאחרי זה עומד הגדוד, כספי נכנס

יוסי: זה מזכיר לי משהו, אחיו היה אחר כך נהג הוא היא מבוגר ממנו, פלמחניק, שלא הצליח בחיים, שהיה נהג בחלץ שאני הייתי שם גיאולוג מתחיל

עמוס: ויש לו עוד אח אחד, פגשתי בכנס של 51 של המיתלה, 56 זה היה, אז ישבנו אחד ליד השני והוא היה נציג המשפחה. בוא נעזוב את זה. ואז כספי נכנס עם שני זה ונתקע אחרי כמה מאוד מטרים וניתכת אליו אש מכל הצדדיים, ואז מוטה נכנס עם הגדוד ותוקע את כל הגדוד. זה לא רק הגדוד, זה סוללת מרגמות, זה טנקים

יוסי: עמוס חבל על הזמן שלך דבר על ירושלים אני הבנתי הפרנציפ ואתה ניתחת ואמרת

עמוס: אתה מפריע לי ואם היית שותק הייתי גומר כבר, אבל פעמיים נכנסת בי... ואז יש ניתוח אירוע, לא זה נורא חשוב העניין הזה. ואז יש ניתוח אירוע ומוטה נכנס לכיתה כל אחד אומר כך וכך. ואני אומר למוטה "מוטה תגיד לי שכספי נתקע בפנים איפה היית עם החפק שלך ?

יוסי: אתה חקרת את מפקד פו"מ אתה היית חניך וחקרת את מפקד פו"מ

עמוס : ניתוח אירוע הוא הביא את עצמו שם את עצמו על השולחן עם השחצנות והבטחון העצמי שלו. ואני אומר לו "איפה אתה היית ?" אז הוא אומר "אני הייתי 200 מ' בשטח הפתוח לפני הכניסה למיצר" זה היה משהו כמו 200 300 מ' איפה שדויד עמד שם, ואח"כ כן ??? נתקע... כאשר המיצר מתחיל מיד מתרוממים הרכסים

יוסי : ?????

עמוס : כן, ואז אני אומר לו "תגייד היתה לך משקפת" הוא אומר "בטח שהיתה לי משקפת" אני אומר לו "אז למה לא הרמת את המשקפת וראית ש..."

יוסי : אי אפשר לראות אגב משום שאתה לא יכול לראות את מה שקורה שמה בתוך ...

עמוס : לא בתוך הזה, למה לא ראית שהם יושבים ויורים מכל הכיוונים, ולמה לא לקחת כוח חי"ר שיתפוס את הרכסים מלמעלה

יוסי : זאת שאלה טובה

עמוס : אני אומר כל מ"כ היה עושה ככה. פואד יושב לידי ונותן לי בעיטה ואומר "עמוס אתה את הקריירה שלך כבר גמרת". מוטה ישב עוד דקה והלך.

יוסי : אוקיי, הוא לא אהב אותך

עמוס : זה לא שהוא לא אהב אותי, הוא יכול לא לאהוב אותי, שיאזין למה שאני אומר אני לא אדיוט. אצלנו בפו"מ הוא היה נחשב כשטחי, הוא היה פנטסי ביחסי ציבור. זה אותו קו הולך, אם דני וולף היה חי היית שומע את דני וולף מה יש לו לספר. עכשיו, שאתה לוקח חטיבה, עכשיו, דיברנו על זה, את השוק שהיה להם, זה לא השוק, הם פתאום אמרו רגע הכל מתמוטט איפה אנחנו. ואז הוא אמר לי "תרגע", בסדר

יוסי : אפשר לשאול שאלה מנחה ?

עמוס : תשאל

יוסי : תביט, ההערות שלך ברורות לי, אבל המהלכים שעשו בתוכנית של מוטה, עכשיו אנחנו מדברים בדיוק על...

עמוס : עוד לא

יוסי : לא, לא, תשמע את השאלה שלי. הרי היו שני מאמצים, מאמץ אחד התחיל די דומה למה שאתה מדבר, ל:??? אחד בשמעון הצדיק

עמוס : ??? היה מיותר, רגע, זה מה שאני אומר כל הזמן. אני כבר 41 שנה אומר שאם הוא היה צריך להגיע להר בשביל מה הוא נכנס לשמעון הצדיק

יוסי : אולי הוא יכל משמעון הצדיק לעלות למעלה

עמוס : הוא לא יכל, מפני שאי אפשר אתה תקוע בשטח בנוי. תשמע יוסי אפשר לחשוב שאנחנו מדברים כאן עם משהו שלא יודע מה זה ירושלים, עם כל בית ואת העוצמה שיש שמה ויושב שמה. תקשיב, העסק הרבה יותר חמור, מסתבר לו שהוא לא מוכן לשעת השין, ואז עוזי היה בחפ"ק, ועוזי יושב על ידי

יוסי : שניה מאוד חשוב, על ציר השיירה, מה שאתה קורא ציר השיירה, אתה לא מתכוון בדיוק על ההר, אתה מדבר על הכיוון, נכון ?

עמוס : אם הייתה לי כאן מפה הייתי מראה לך. אתה עובר את מעבר מנדלבאום

יוסי : פונה ימינה ואח"כ שמאלה

עמוס : כן, אז עכשיו מה אני אמרתי, תכניס גודל לכיוון שמעון הצדיק ומעבר מנדלבאום, תחזיק את השטח ותיכנס עם שני גדודים ועם כמה שאתה צריך, בוא נקרא לזה באופן כללי **בשיר** השדה

בין קו העמדות הקדמי לבין השטח הבנוי, תעלה את הק"מ וחצי, שדרך אגב שזה לא היה צפוף ולא הייתה בעיה

יוסי: ק"מ

עמוס: כן, ותתחבר. עכשיו תשמע, באחת עשרה, אחת עשרה וחצי, מוטה ברור לו שהוא מבקש דחיה, סיפרתי לך על המחלקה הזאת, הוא יודע שהוא לא יעמוד בא והוא לא מוכן. עכשיו, אתה הולך לכבוש את העיר העתיקה בקרב היתקלות, והוא אומר שאין לו מפות אפילו יוסי: אבל מי אמר על העיר העתיקה ?

עמוס: לא, לא אבל הוא נכנס לעיר העתיקה, הוא עיקם את העסק איך שהוא רצה. ואז באחת עשרה וחצי מתקשר חקה בר לב ואומר תדחו את שעת השין ליום. תשמע יוסי יש שמה ערפילי בוקר, נניח העיר עכשיו בסביבות רבע לחמש יוסי: השמש כבר בחמש, אבל אור יום מתחיל בארבע

עמוס: באזור הזה שאתה מדבר על העמק שישנו כאן הקטנציק, הגיא הקטן, זה לוקח איזה שעה, שעה וחצי עד שמתבהר

יוסי: אפשר לנסוע היום זה בדיוק התאריך

עמוס: הבוקר הלכתי בפארק ראיתי את זה

יוסי: הרעיון ברור

עמוס: ואז הוא אומר לו עשינו עוד גוד מרגמות בבה"ד 9, תקבלו, הגדוד מרגמות האלה יגיע אליכם תציבו אותו בסיוע. יש פלוגת סנטוריונים אבל הם ויתרו על פלוגת סנטוריונים בשביל זה היא ירדה מהשרשראות שמה למעלה אחר כך. יש עוד פלוגת סנטוריונים תקבלו אותה, ואז עוזי אומר לו "תן לי לדבר עם מוטה" ושהוא חוזר מוטה אומר לו לא, אנחנו רוצים לתקוף בלילה. עכשיו, תשמע, הוא החליט לתקוף בשתיים ורבע, כלומר שתוך שעתיים השחר עולה. מה הייתה כאן הבעיה, המגדים אומרים שהם רוצים לתקוף בלילה, דרך אגב בתחקיר שאחר כך היה שהלכתי איתו במסלול הקרבות, אז אמרתי למוטה, "מוטה תגיד לי אבל המגדים לא ראו את התמונה הכוללת, אתה ראית את התמונה ?" אז הוא אמר לי כן, אבל הם רצו. עכשיו אני מוכרח להגיד כאן משהו בלי שום ניסיון ובלי שום השמחה, עם כל הכבוד לשלושת המגדים, אלף, הם לא היו ברמה של המגדים של חטיבה 16 לא מבחינת הניסיון הצבאי שלהם, לא מבחינת הידע, אתה תעשה עם זה אחר כך מה שאתה רוצה, אבל המגדים שלנו היו ברמה לא פחותה. בית, אתה מפקד חטיבה, מעליך יש מפקד פיקוד, המטכ"ל אומר לכם "חבריה, הכל מתמוטט" יש פקודת נסיגה פלוס מינוס של הירדנים, חטיבה של אורי יוסי: מתי ניתנה פקודת נסיגה, לא בשעה...

יוסי: צד שני (קלטת 4) עמוס נאמן 6.6.2008 בבקשה

יוסי: בלילה הראשון של המלחמה בין חמישי לשישי, בין יום שני ליום שלישי

עמוס: ואז מוטה באישורו של עוזי נרקיס מחליטים לתקוף בשתיים ורבע בבוקר. עכשיו, יופי, החלטתם כבר סוף סוף, הלכתם כבר לעניין הזה, אז מדוע אתם נכנסים לשמעון הצדיק, מדוע גדוד שעולה על בית ספר לשוטרים ועל גבעת התחמושת, מדוע גדוד שני לא נכנס ושובר לכיוון הר הצופים. מדוע אתה מכניס גדוד אחר גדוד לביצה של העיר העתיקה, הלא ברור לגמרי שזה רק עניין של זמן שכל העסק מתפורר, אז למה אתה נכנס ומתחבק איתם שמה למטה. אני עד היום לא מסוגל להבין את זה, וכל שנה ושנה ושנה שאני רואה את השמות של ה-84 חבריה שנהרגו שמה שחלקם היו חיילים שלי, חלקם היו מפקדים שלי, חלקם הייתי איתם ביחד, לא מצליח להבין, לא

מצליח להבין. וטוב, יש להם מערכת יחסי ציבור יוצאת דופן, אני לא נכנס לאומץ, למסירות, ללחימה וכל מה שזה, הם לא היו צריכים להיות שמה, ואם הם כבר היו שמה הם לא היו צריכים להיכנס לתוך העיר העתיקה. וגם אם הסתבכת תמתין, יש לך עליונות אווירית. הלא מתי בסופו של דבר הירדנים מפנים את השטח, מתי שהטנקים של חטיבה 10 עולים מלמעלה, נכון יוסי ? יוסי: לא, זה בהדרגה. אבל תרשה לי להגיד לך, שבגדול אתה צודק, אני אומר עכשיו את דעתי האישית, שאם עולים להר הצופים, אם הר הצופים הוא הבעיה, אז כרגע אני לא רוצה להיכנס עכשיו לרמה הטקטית אלא לעלות לרמה האופרטיבית, אז כל המאמץ היה צריך להיות רק להר הצופים ולא צריך 2 גדודים **????** לכיוון **רוקפולר????** זה רק מעיד שבראש שלו היה לכבוש את העיר העתיקה וכתוצאה מזה הוא לא מילא את המשימה שהוטלה עליו ולקח על עצמו את הגלורי הפרטי שלו.

עמוס: יותר מזה, מי מתחבר בסוף להר הצופים, איזה 2 גייפים

יוסי: לא, לא,

עמוס: מי מתחבר ?

יוסי: ראשית כל, מבחינת

עמוס: רגע, בוא נגמור קודם את הזה. אני שילמתי בקריירה...

יוסי: משפט אחד, הראשון שהגיע להר הצופים זה דורון מור עם גייפ **גדוד 66**

עמוס: נכון, קצין המפקדה של גדוד 6

יוסי: סמג"ד היה

עמוס: אוקיי נכון, בלי כל הכוחות שהיו צריכים להגיע לשם, להגן על הר הצופים

יוסי: עזוב לא ניכנס לזה

עמוס: לא, אבל כשאתה חוזר ומביא נימוקים, אני אמרתי לדורון בעימות שהיה בינינו, תגיד לי דורון אתה חושב שאם היית מגיע לשם עם שני בזוקות היית עוצר את חטיבת השריון, לא משנה שהיא הייתה תקועה, מה כל הסיפורים שלכם. פעם אחת תבואו ותאמרו כאן היה זה מזכיר לי את התקיפה במלחמת קרים של בריגדת הפרשים הקלה, זה מזכיר לי את הצבא הצרפתי בפתחת מלחמת העולם הראשונה, כאן היה טירוף, והבן אדם היה צריך להירשם לדראון עולם, והוא הפך...

יוסי: אבל הוא הראשון שהגיע להר הבית, וכל השאר נשכח

עמוס: טוב, על הנושא של הר הבית נדבר בהזדמנות אחרת

יוסי: לא, בגדול אתה צודק פה, אני לא מתווכח בכלל

עמוס: השיטה של צה"ל היא כזאת שאתה נותן משימה וכשאתה מאשר את התוכנית אתה משאיר את הביצוע למפקדים. התוכנית אושרה על ידי עוזי, אבל גם הפיקוד כמה שחקה התקשר מלא חרדה להגיד לי שתהיה התקפת נגד עם אור ראשון, ככה המטכ"ל יכול להיות שהיה צריך לעצור את הטירוף הזה, שעוזי לא היה גאון הדור.

יוסי: כיוון שיש לנו כמה דקות, נעצור ואני אספר לך מה שאני כן יודע.

(ההקלטה הסתיימה)